

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 297 (3429) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12—27.

Külpolitikai irányunkat nem a politikai pártokhoz való tartozás, hanem a magyar hazafias gondolkozás szabja meg

Ghiczy Jenő külügyminiszter beszéde szövetségeseinkhez s a szomszédállamokhoz való viszonyunkról, a kisépek jogairól s a határainkon túl élő magyarok helyzetéről

Budapestről jelentik: (MTI) A képviselőház pénteki ülésén a külügyi tárca vitája során, Balás Károly hangoztatta, hogy mi sohasem törekedtünk hódításra, háborúink mindig csak védelmi háborúk voltak. Beszélte a külügyi sajtópropaganda fontosságáról.

Vajna Gábor szerint ellenségeink háborút szeretnének szítani Magyarországon és Románia között, ezt azonban nem szabad megengednünk.

Árva Arpád az általános külpolitikai irányvezetés tekintetében helyesli a kormányzati felfogást és megállapítja, hogy a magyarságnak valóban nem lehet más külpolitikai célkitűzése, mint a nemzeti öncélúságra épített okos hűség és szövetség, valamint az a szilárd elhatározás, hogy Magyarország mindenki minden irányban megköveteli helyét a nap alatt és minden irányban elvárja életjogainak becsületes biztosítását.

A délerdélyi magyarság helyzete

Ezután a román-magyar viszony részletes taglalására tért át. Rámutatott arra, hogy a délerdélyi magyarság százezrei igen súlyos helyzetben élnek. Megemlékezett arról, hogy néhány nap múlva lesz a gyulafehérvári román népgyűlés 25-ik évfordulója, amelyen 1918 december 1-én az erdélyi románság nemcsak a Magyarországtól való elszakadást mondotta ki, hanem egyúttal teljes nemzeti szabadságot biztosított a Nagyrománia uralma alá kerülő minden nép számára. Megállapította, hogy a román kormányzatok nem tartották be azokat a kötelezettségeket, amelyeket a népkisebbségekkel való bánásmód tekintetében magukra vállaltak. Emiatt került Románia több ízben is súlyos politikai válságba és emiatt nem alakulhatott ki úgy a magyar-román viszony sem, mint ahogyan a két szomszédos nép szempontjából kívánatos volna. A gyulafehérvári határozatokban foglalt kötelezettségek — folytatta — 25 év óta még mindig nem kerültek bele a román alkotmányba és így tételek törvények hiányában, a mindenkori román kormányzatok tetszésére van bízva, hogy milyen mértékben kívánják mérni az emberi és állampolgári jogokat az uralmuk alatt élő népkisebbségek számára. Végül figyelmeztetéssel fordult a román néphez, hogy most, a 12-ik órában,

amikor mindinkább kidomborodik a román-magyar sorsközösség, revideálja eddigi magatartását a magyarsággal szemben. A költségvetést elfogadta.

Bajcsy-Zsilinszky Endre után Huszovszky Lajos hangoztatta, hogy a mindenáron békére való törekvés meggyengíti a nemzetet.

Szedér János megállapította, hogy a moszkvai értekezlet a kisépekre a legrosszabb hatással volt.

Makray Lajos szerint az államok felelős kormányférfiit egyedül a nemzet jól felfogott érdekeinek kell irányítania. A magyar sors elválaszt-

hatatlan a Dunamedence sorsától.

Meskó Zoltán a legfontosabbnak említette a külpolitika szempontjából a belső egységet és összetartást.

Szabó Zoltán felszólalása szerint az egyházak nemzetközi összeköttetései sem elhanyagolható tényezők az országok sorsának kialakításában.

Rátz Kálmán az elmúlt évek magyar propagandáját bírálta.

Csipak Lajos kérte, hogy a Romániából idemenekült magyarságnak nyújtsanak lehetőséget a letelepedésre.

Oláh György külügyi sajtópolitikai kérdésekkel foglalkozott.

Ghiczy Jenő külügyminiszter beszéde

Ezután nagy érdeklődés mellett Ghiczy Jenő külügyminiszter mondott beszédet. — Megállapította, hogy minden fontosabb külpolitikai kérdésben örvendetes egyetértés tapasztalható és legfeljebb csak egy-két árnyalati eltérés tapasztalható. A dolgok lényegében

a követendő politikát illetően azonban nem a politikai pártokhoz való tartozás, hanem a magyar hazafias gondolkozás és érzés szabja meg az irányt.

Valamennyien egyet vagyunk abban, hogy a magyar külpolitikának csak egy célja lehet, amely a nemzet boldogulásához vezet. Külpolitikánk változatlan. Azt a nemzet céljai szabják meg, nem pedig a konjunktúrális elemek. Feladatunk lényege az, hogy érdekeinket becsületesen megvédelemmezzük, hogy Magyarországot ismét visszavezessük az igazságos békehez, a békés munkához.

Megemlékezett ezután viléz második hadseregünk hősi harcáról, majd arról, hogy a háború Molochjának áldozatul esett a hartereken kifárasztott és idegileg megőrült olasz nép.

Szólt a miniszter arról, hogy *a trianoni béke után Olaszország nyújtott felénk baráti jobbot és hangoztatta, hogy a magyar nép barátsága az olasz nép iránt nem rendült meg.*

A Német Birodalommal változatlanul fennáll barátságunk. A múlt ereje, geopolitikai helyzetünk, Versailles, Trianon a két bécsi döntés azok a tények, melyek a magyar-német kapcsolatokat megtartják és jó viszonyunknak és együttműködésünknek szilárd alapját képezik.

Kifejezésre juttatta azt a meggyőződését a miniszter, hogy azok a példátlanul nagy áldozatok, amelyeket a német nép fennmaradása érdekében hoz, meghozzák gyümölcsüket.

A szomszédállamokhoz való viszonyunk

A szomszédállamokhoz való viszonyunkat a megoldandó kérdések kezelésében való készség és nemzeti-ségeink iránti való bánásmód tükrözi vissza. A határokon túl élő véreink sorsát a magyar kormány szíven viseli és ha azt tapasztalja, hogy valamelyik kisebbségi sorsban élő magyar nem részesül egyenjogú elbánásban, haladéktalanul megtesszük a szükséges diplomáciai lépést.

Azon tenyen, hogy a Dunamedence-

ben különböző fajú népek élnek sem háború, sem a békés eszközökkel folytatott politika változtatni nem tud.

valamint azon sem, hogy e népek között oly kapcsolatok létesültek, amelyeket események, megzavarhatnak, de egészen elszakítani nem tudnak. Minden törekvés, amely az illető népeket egymással szembe akarja helyezni, csak nagyon mesterséges és nagyon rövid lejáratu lehet. Délkelet-

európában a kis népek csak úgy fogják fenntartani magukat, ha megértik egymást. Szomszédainkkal szemben folytatott politikánk megfelel annak az elvi felfogásnak is, amelyet a kis népek jogairól és kötelezségeiről vallunk.

A kis népeknek joguk van az önálló és független életre és ahhoz, hogy saját hagyományaiknak és kiváltságaiknak megfelelően rendezzék be államukat.

Elvárhatják, hogy a nagyok is tiszteljen tartsák jogaikat, ezzel szemben a kis nemzeteknek tekinteniük kell a mások jogos érdekeit. Tudomásul kell venni a nemzetek köteletségéből rájuk háruló kötelezségeket. Az európai béke nem épülhet fel a kis nemzetek romjain. Kis népek nélkül nincsen megbékült Európa.

A magyar külügyi szolgálat az elmúlt évben jó munkát végzett és most a legnagyobb lelkiismeretességgel tesz eleget kötelezségeinek, mert tudja, hogy abban az óriási játékban, amely most folyik, nagy szerepe van. A tét ma a nemzet, amelyet a háború viharában éppen úgy meg kell védeni katonai fegyverrel, mint a diplomácia nem mindig hallható, de sokszor igen eredményes eszközeivel.

Határainkon túl élő véreink sorsa

Rajness Ferenc képviselőnek hoztam intézett kérdésére azt válaszolhatom, hogy mind ebben az expozéban, mind a külügyi bizottságban tartott expozéban világosan kifejeztem azt az irányt, amelyet külpolitikánk folytatni kell és amelyet folytat.

Árva Arpád, Makray Lajos, Meskó Zoltán és Csipak Lajos képviselő urak a kisebbségi kérdést vetették fel. — A határainkon túl élő véreink sorsát a magyar kormány természetesen a legmelegebben szívén viseli. Méltóztassanak meggyőződve lenni, hogy

a külügyi kormányzat a magyar kisebbségek helyzetét, állapotát a leg-lelkiismeretesebben figyeli és ha azt tapasztalja, hogy valamelyik testvérünk nem részesül az egyenlő elbánás jogában, akkor szavat az érdeket kormányznál haladéktalanul felel.

Ami pedig az akut kérdéseket illeti, az iskolakérdésben, a munkaszolgáltatások kérdésében és az állami rekvirálások kérdésében állandó érintke-

Prima kivitelű arany és króm svájci órák

ÁCS TIBOR

Nagyvárad, Széchyenyi tér 6. szám.

Alkalmi és ünnepi ajándéktárgyak! **Olcsó karácsonyi ajándékvásár!**

Nagy választékban valódi és hamis ékszerek. **Ekszer- és órajavítások!**

ésében és tárgyalásokban vagyunk a román kormánnyal.

Oláh György képviselő úr a külügyi sajtópolitikát vizsgálta. A külügyi sajtópolitikában az az elvem,

hogy igaz és komoly legyen. Azt hiszem elég erősek vagyunk ahhoz, hogy olyan híreket is elviseljünk, amelyek a közvélemény helyes informálására szükségesek.

A miniszter azzal fejezte be beszédét, hogy a diplomácia részt kér abból a nagy feladatból, amelyen valamennyiünknek megfeszített erővel kell dolgozni, hogy a magyar nemzetet kivezessük a mai világválságból és átmentsük egy jobb jövőbe.

A külügyminiszter beszédét sokszor szakította meg a lelkes éljenés és taps.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz, amikor a pénzügyi tárca költségvetését tárgyalják.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Párduckisasszony.
BELVAROSI: Münchhausen.
CASINO: Tűzördög.
KORONA: Egy szív megáll.

fest Európa háború után, az azonban mindenesetre világos, hogy nem szabad festeni". Moszkva szándékait nagyon is ismerik Európa kis népei, hangsúlyozzák berlini politikai körökben, sem hogy magyarul megértenék, mit ért Moszkva a népek szabad választásán.

Stalin ebben a folyóiratban többször kifejezésre juttatta, hogy számára a különböző emigráns kormányok nem léteznek és hogy ő a háború után maga akar, saját elgondolása szerint bevált módszerrel, kormányokat felállítani. Ezzel összefüggésben jelezte — hangsúlyozzák tovább Berlinben — a keleti arcvonalon felállított lengyel hadosztályok esküformája, amelyben többek között ez van:

— „Fogadom, hogy hű leszek a Szovjetunióhoz és fogadom, hogy a testvéri erőmetek az orosz hadsereggel továbbra is megőrzöm”.

Stockholm. (MTI.) Stockholmban meglehetősen nagy feltűnést keltettek azok az egyre gyakoribbakká váló szovjet nyilatkozatok, amelyek európai államszövetségek és államblokkok tervei ellen irányulnak. — Orosz részről ezt az állásfoglalást abban jelölték meg határozottan, hogy Moszkva nem térne meg Dunakonföderációt, sem Balkán-szövetséget, sem északi államblokkot. Az egész svéd közvéleményben érdeklődést keltett a cikk, mert az utóbbi időkben hangok hallatszottak a népek szorosabb zárkózása ellen, holott az ilyen együttműködésnek egyáltalában nem kell támadó szándékot magában hordoznia és csupán az abban résztvevő államok biztonságának, fennállásának, szabadságának és függetlenségének biztosítását szolgálják.

Nagyváradon keresik a gyöngyösi ékszerrablás tettesét

(Nagyvárad.) A rendőrségre rádió-körözés érkezett, amely elmondja, hogy Gyöngyösön 5000 pengős ékszerrablást követett el ismeretlen tettes, aki betört Katona Sándor vaskereskedő lakására és onnan K. S. monogrammal ellátott ruhaneműket és K. I. jelzéssel ellátott ékszereket és ezüstnemezeket lopott el, amelyeknek értéke 5000 pengő.

A tolvaj a jelek szerint Nagyvárad felé vette útját és ezért a rendőrség érdekes nyomozást vezetett be az ügyben.

Két évre meghosszabbították a kerületi orvoskamarák megbízatását

A MTI jelenti: A Budapesti Közlöny szombati száma közli a belügyminiszter rendeletét, amely a kerületi orvoskamarák választmányi tagjainak, tiszttartóinak, a közgyűlési kiküldötteknek, a fegyelmi bíróság tagjainak, valamint az országos orvosi kamara tiszttartóinak és az országos választmány tagjainak az év december 31-éig lejárt megbízatását 1945. december 31-éig meghosszabbította.

Még szűkebb térre szorították össze a németek a Koroszténynél körülzárt szovjet erőket

Gomelnél a keleti harcok jelenlegi súlypontjánál, tovább tart a heves szovjet offenzíva. Kievnél továbbra is a németek támadnak

Berlin. (MTI.) A keleti fronton már napok óta Gomelnél folynak a legsúlyosabb harcok. A város térsége ez idő szerint a legjelentősebb súlypontja az egész arcvonalnak. Fontosságában Kiev térsége következik utána, ahol még mindig a németek támadnak, míg Gomelnél az orosz offenzíva változatlan erővel tart tovább. A németek kivonták csapatukat és most Gomel városát is kiürítették, valamint a szomszédos állásokat is. Német katonai körökben hangzottak, hogy a németek által ezidő szerint alkalmazott taktika eddig a legjobban bevált. Mégpedig a tolnagy erővel megtámadott frontszakaszok áthelyezése hátsóbb, de már előre elkészített állásrendszerbe. Az arcvonal egyik szakaszain fellobbanó harcoknak német katonai részről nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget. Azok során területi változások nem igen állottak be.

Berlinből jelentik: (MTI.) Az Interinf jelenti: Zsitomir és Kiev vidékén a szovjet német páncélos kötelékek ellen új erőket vont össze, de ezeknek támadása a német vonalak előtt elakadt. A Koroszténynél körülzárt szovjet erőket még jobban összeszorították. Megsemmisítésük folyamatban van.

Dower és London környéki célpontokat támadtak kisebb német kötelékek

Lisszabonból jelentik: (MTI.) Londonból jelentik: Pénteken este légi-radió volt a fővárosban.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A péntekre virradó éjszakán német repülő kis kötelékei London környékének egyes célpontjait támadták. Két külön támadás volt. Az egyik röviddel 19 óra után, a második hajnali három óra tájban. Mindkét vállalkozás és egy további támadás, amely Dower környéke ellen történt, csak egy német gép elvesztésével járt. Ezek az egyes célpontok ellen végrehajlott támadások nem tévesztendőek össze a nagy támadásokkal és csupán technikai újítások kipróbálására szolgálnak.

Berlinből jelentik: (MTI.) A véderő-főparancsnokság tegnapi jelentése szerint brit repülőgépek péntekre virradó éjjel terrortámadást intéztek

Mainfrankfurt és Offenbach ellen. A Rajna-Majna vidék több más helyére is dobtak bombákat. A támadások alkalmával, valamint a megszállott nyugati területek felett, az eddigi nem teljes jelentések szerint 25 angol-amerikai repülőgépek lőttek le.

A Majnafrankfurt elleni támadás során, számos egyéb műkincsen kívül eltaláltak Göthének az egész világon ismert szülőházát is. A ház berendezésével együtt súlyosan megrongálódott.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti

„Győznünk kell, különben elmerülünk a bolsevizmusban”

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Sündermann, a birodalmi kormány helyettes sajtófőnöke legújabb cikkében arra a megállapításra jut, hogy Németország Európában ugyanolyan célokat követ, mint Japán Nagykeletáziában. A Birodalom elenségeinek nemcsak a Szovjetet, Angliát és a délolasz hadszínteret kell hadianyaggal ellátniok, hanem Indiát, Ausztráliát és a Salamon-szigeteket. Ez a hadszíntér ugyanannyi hajóteret követel, mint az európai és az amerikaiaknak nem szabad azt számításokon kívül hagyni a kelet-ázsiai harcteret. Pedig Nagykelet-Ázsia éppen olyan lényeges tétel az amerikaiak és angolok számára, mint az európai harcter, sőt esetleg fontosabb. Mert mit keresnek az amerikaiak Európában? Európa csak megtermékenyítette Amerikát, de sohasem veszélyeztette érdekeit. Mit keresnek az angolok Európában? Azt állítják, hogy az erők egyensúlyáért küzdenek, pedig jól tudják, hogy a szovjet győzelem esetén végleg értéktelenné válik ez a jelszó. A brit hatalom súlypontja India. India a brit világbirodalom központja, amelynek kapui előtt Japán áll. India elvesztésével Anglia nem lesz nagyobb gyarmatbirodalom, mint például Hollandia a jelenlegi háború előtt volt. — Nagykeletáziát, amelynek területét az angolszászok eddig csak gyarmati terjeszkedésük tárgyának tekintették, Japán egységes hatalmi csoportta tömörítette. Németország és keletáziái szövetségese számára nincs megalkuvás a jelenlegi harcban. Győznünk kell, különben elmerülünk a bolsevizmusban. Japánnak állania kell a harcot, különben az Egyesült Államok Indiájának sorsára jut. Ismerjük a német nép keménységét és a japán nép elszántságát és ennek a két tényezőre tudatában kétségtelen a háború befejezése Németország és szövetségeseinek győzelmével. A német nép keménységén és a japán nép elszántságán, meghiúsul a Wall Street terve. A végső leszámolásban a régi Angliával már nem kell számolni, mert India felszabadulásának órája elkerülhetetlenül közeledik. Eljön az az idő, amikor az északamerikaiak és britek is felismerik Európa és Kelet-ázsia egységének tényét és belátják, hogy ez ellen minden harc kiltástalan.

Mit ért Moszkva a „népek szabad választásán”?

Berlin. (MTI.) Illetékes német helyről közlik: Berlini politikai körökben a Háború és Munkásosztály című moszkvai folyóirat egyik cikkével foglalkoznak. A cikk Európa háború

utáni újjárendezésével kapcsolatban a népek szabad választási jogáról értekezik és a következő figyelemreméltó megállapításokat teszi: „Még nem lehet előre megmondani, hogyan

Tiszta csapó takarók érkeztek **BEIER** textilkereskedés, Deák Ferenc-u. 2

Norvégia és Dánia ellen irányuló szövetséges beözönlési tervről szereztek tudomást a németek

Az Atlanti Falhoz hasonló erődítéseket építenek Jütlandon. Véresen kínos harcokat várnak jövő évre a szövetségesek
Súlyos veszteségekre készítik elő az amerikai közvéleményt a Gilbert szigetek körüli harcokkal kapcsolatban

Stockholmból jelentik: (B. T.) Itteni katonai megfigyelő körök nagy érdeklődéssel kísérik azokat a nagyarányú erődítéseket, amelyeket a német katonai parancsnokság Jütlandban az egész partvidéket az Atlanti Falhoz hasonló erődítményekkel látja el. Sylkeborg városát, Hannecke német táborok hadiszállását kiserődökkel vették körül. A nemrég létesített közgazdasági tanács elnöke magához hívta Jütland valamennyi rendőrtisztjét, polgármesterét és községi elöljáróját. Utasításokat adott ellenséges beözönlés esetére. Az Aftonbladet katonai tudósítója szerint, számítanak a Dánia elleni katonai hadművelet lehetőségére az Atlanti Fal más részei elleni támadással egyidőben. Elképzelhetőnek mondják ezek a katonai megfigyelők, hogy a német katonai parancsnokságok előkészületei azért folynak, mert tudomást szereztek a szövetségesek beözönlési tervéről, amelyre esetleg még az ősszel Norvégiában és Dániában sor kerülhet, míg ugyanakkor a szovjet támadást intéz a keleti harctér legészakibb szakasza ellen.

A jövő évi harcoktól függ Kelet és Nyugat együttműködése

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung londoni tudósítója a Roosevelt, Churchill és Sztalin, jelek ezert közömböző megbeszéléseiről jelenti, hogy angol szakkörökben az érdeklődés középpontjába került a szovjet és az angolszászok közötti teljes katonai együttműködés szükségessége. A tudósító szerint a jövő évre véresen kínos harcokat várnak és azt írja, hogy ezeknek a harcoknak kimenetelétől függ kelet és nyugat együttműködése. Londoni olyannyira foglalkoztatja az 1944. évi támadás, hogy a politikai szempontok háttérbe szorultak. — Mertétkadó politikusok és szakértők megjegyzéseiből a legutóbbi napokban az a meggyőződés csendült ki, hogy a német véderő ütőereje semmiképpen sem től meg. Ebben a megvilágításban kell felmérni azokat az amerikai részről terjesztett híreket, amelyek a fegyverszüneti feltételekben a szövetségesek táborában folytatható tárgyalások lehetőségéről szólnak. Megjegyzik azonban, hogy ilyen megbeszélések más célt szolgálhatnak, mint a nagyhatalmak közötti teljes egyetértés létrehozását. Ezt a későbbi fejlemények mutatják meg. Alig lehet azonban kétkedni abban, hogy Németország és szövetségeseinek sorsa foglalkoztatja valamennyi jelentős szövetséges között a megbeszéléseken résztvevőket.

Súlyos veszteségeket szenvednek a Szövetségesek a Gilbert szigetek körüli harcokban

Zürichből jelentik: (B. T.) Angol lapok a Gilbert szigetek ellen intézett támadásokban a csendestengeri harcot új szakaszát látják. A támadás a szövetségesek tengeri és légi fölényére támaszkodik. Az új támadás irányát a szövetségesek anyagi fölénye nemcsak a Gilbert szigetekre határozza meg, hanem az egész szigetvilág elleni támadásban is. Londonban úgy vélik, hogy Nimitz tengernagy az eddig elfoglalt szigeteket ugródeszkának akarja felhasználni a további támadásokra. Ebből a szempontból emlegetik a Marschall szigeteket. Londonban különben Nimitz támadását a Japan el-

leni összevont támadás egyrészének tekintik.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Knox amerikai tengerészeti miniszter pénteken egy wa-

Nagy kerülővel érték el Berlint a brit repülők a november 26-iki bombázás alkalmával

Berlinből jelentik: (MTI) November 26-án a britek újabb terrortámadást intéztek a birodalmi főváros ellen. A Német Távirati Iroda értesülése szerint, időjárási okokból és a német légvédelem félrevezetése céljából, nagy kerülő útát tettek Délnyugatnemetország felé. A német éjszakai vadászok a hosszú berepülési úton végig támadták az elenséget és főként Berlin légitereiben súlyos harcokra kényszerítettek. Itt már az előre feliasztott légvédelmi tűzérő is támogatta a vadászokat.

Heves légi harc a Földközi tenger felett

A Pest írja: Zürichből közli a Pest külön tudósítója, hogy a légügyi szakértők szerint az egész háborúban most történt először, hogy a légi harc és bombázás a tartósan rossz időjárás ellenére sem csökkent, sőt növekedett. Pénteken a légi harcok kiterjedtek egészen Afrikáig, ahol német bombázók hevesen támadtak egy angolszász hajókaravánt a Földközi-tengeren. A támadó és védekező gépek között heves harc fejlődött ki. Pénteken délután amerikai bombázók Északnyugatnemetországot, valamint Északfranciaországot támadták. A német partvidék ellen intézett támadás súlypontja Bréma volt. A német elhárítás a földről és a levegőben nagy sikerrel járt. Körülbelül 250 német vadászgép szállott szembe az amerikaiakkal. 39 amerikai gépet köztük 29 repülőerődöt lelőttek.

Nem térnek vissza többé a kisállamokra kedvező idők

Stockholm. (MTI.) A svéd vezérkari főnök egyik beszédében azt hangsúlyozta, hogy a háború végső szakasza nem lesz olyan, mint ahogyan azt sokan

Washingtoni sajtóértekezleten kijelentette, hogy kénytelen a közvéleményt a Gilbert szigetesoporthoz tartozó Tarawanon elszennvedett súlyos veszteségekre előkészíteni — jelenti a brit hírszolgálat.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Knox tengerészeti miniszter közölte, hogy Henry Mullik elentengernagy a Gilbert szigeteknél folyó harcokban elesett.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Knox tengerészeti miniszter kijelentette, hogy a Rarawa szigetesoport elfoglalása alkalmával az amerikaiaknak súlyos veszteségeik voltak, mert rendkívül súlyosan hullámozott a tenger, amikor az amerikaiak a kisodort uszadékfákkal elárasztott sík parton ki kellett szálljanak. A szigeteket 4000 felfegyverzett japán erős fedezékekből védte.

szokat. Mindjárt az első támadás idején, 15 bombavető lelövését figyelték meg az eddigi jelentések szerint. További lelőtt gépekről még nem érkezett jelentés. A támadás azért is hatástalanabb volt, mint a megelőzők, mert a hiába megtett nagy kerülő miatt, a bombavetők kevesebb bombát vihettek magukkal, mint máskor. A november 27-ére virradó éjszaka Berlin ellen intézett támadás hatásában messze elmarad az előző terrortámadások mögött.

szeretnék. Több jel arra mutat, hogy a háború utolsó szakaszát a kiméletlenség fogja jellemezni. Még nem lehet tudni, hogy a nagyhatalmak hol vonják meg a határokat, addig nem szabad abban bízni, hogy az ország szabadságát egy nemzetközi hatalom vagy a nagyhatalmak biztosítják. Nem szabad azt hinni, hogy közvetlenül a háború után a béke és biztonság korszaka következik. Svédország a háború évei alatt fegyverrel kezében állott őrt a határo-

kon. Ezzel a magatartással nem szabad felhagynia.

Az Allehanda vezércikkében rámutat arra, hogy a háború befejezte után nem a nyugalom korszaka következik, hanem bizonytalan állapotra kell számítanunk, amikor a kisállamok létjogait felületesen kezelik, vagy egyáltalában semmibe veszik. A kisállamokra kedvező idők nem térnek vissza többé, éppen ezért a kisállamoknak maguknak kell megvédeniük érdekeiket.

Atlantic Cityből jelentik (Bud. Tud.): Az UNRRA Távolkeleti Bizottságába Ausztrália, Kína, a francia felezahadító bizottság, Holland-India, Új-Zealand és a Fülöp-szigetek. Nagybritannia és az Egyesült Államok küldenek képviselőket. A bizottság összetételére vonatkozó határozatot most közölték, miután a Szovjet kijelentette, hogy nem képviselteti magát, mert nincs hadban Japánnal.

Madridból jelentik (MTI.): A rendőrség letartóztatott 14 kommunisztát, akik a polgárháborúban sok nemzeti érzelmű férfit és nőt gyilkoltak meg. A letartóztatottakat hadbíróóság elé állítják.

160.000 kiló vaját kap karácsonyra Budapest

Budapestről jelentik (MTI.): Budapest lakossága karácsonyra 160.000 kilogram vaját kap. November 29-ike és december 11-ike között minden személynek tíz deka vaját juttatnak. Ezenkívül személyenként mindenki kap hetenként egy darab hűtőház tojást.

Földrengés 1800 kilométerre

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Orsz. Földrengés Vizsgáló Intézet közlése szerint november 26-án 23 óra 27 perc 40 másodperckor pusztító erejű földrengést jeleztek 1800 km. távolságból. A földrengés Budapesten három és fél órán át tartott. A műszer legnagyobb kitérése 210 mm. volt és az egyik műszer írószerkezete szétesett. A rengés 22 óra 48 perckor előrengéssel kezdődött.

Óra,
ékszerész
RAKOCZI-
UT 3.

VIKTOR ÁRPAD
ÓRÁS—ÉKSZERÉSZ

Váradi és pesti gyermekmasaly

— Látogatás a nagyváradi bábosnéninél —

1

(Nagyvárad, november hó)

— Laci bácsi, vigyél a bábosnéninél — ágaskodott fel hozzám bizalmasan keresztfiam, ez az alig 5 éves emberpalánta.

— De hát beteg a bábosnéninél — hütöm le a csöppség forró vágyát.

— Á, Te nem tudsz semmit, Laci bácsi, már rég meggyógyult és vasárnap már játszik színházat; különben Jolánka is mondta — torkolt le, hangjában enyhe megvetéssel a kis mindentudó. Ekkor valami olyan érzésem támadt, hogy Jolánkával szemben elvesztettem tekintélyemet ez előtt a pöttöm emberke előtt. Hogy kiengeszteljem, vasárnap délután felkerestünk és elmentünk a bábosnéninél, aki a római katolikus Szociális Nővérek Otthonában szórakoztatja a gyermekeket. Megtudtuk, hogy a pár filléres belépődíj a K. L. O. Sz. szociális céljait szolgálja és a bábszínház igazgató-főrendező-főszereplője egy lelkes, gyermekeket rajongásig szerető állami óvónő: Korponay Anna. A kelleket, a bábokat és ruhákat is ő csinálta.

A természet zsúfolásig megtöltik az apróságok, azok édesanya és — horribile dictu — látunk egy pár komoly edesspát is. De most hirtelen halkul a zsívaj — megszólalt az előadás kezdetét jelző csengő. A gyermekek, kicsik és nagyok, kékszemű, szőkehajú bábák, barnatekintetű, kócos, élénk pubik mind a kicsi színpadra tekintenek, melynek függönyeit két néni, felnőttné leány húzza szét. Azután megjelenik a színen Jancsi bohóc, „aki” megnyitja az előadást, utána Kényes Marcsa, Pizskos Panni, meg a fekete kéményseprő. A bábuk izognak, mozognak, összevissza kótyognak, táncolnak és danolnak. A nézők, a gyermekek nagy, kerek szemekkel, tátott szájjal bámulják azt a másik világot, ott a csöpp színpadon. Néha dallamosan, szabadon felkacagnak, máskor — a színpadi esemény hatására — sírásra görbült szájjal, ijedten, anyjuk mellé húzódnak. Mily őszintén a gurgulázó kacajok, mikor Jancsi és Juliska táncra perdel, mily fájdalmas és nem hazug könnyek azok, amelyek, mint egy-egy igaz gyöngyszem potyannak alá a Jancsit a Boszorkánytól félt szemekből. Eszembe jutnak Paul Valéry, a nagy francia költő-lelekibúvár szavai: „Szeretem a gyermekeket, mert amikor mulatnak, akkor sírnak, és ez minden nehézség nélkül megy végbe. Van nevelő arcuk és van síró arcuk. Nem keverik össze a kettőt. Mi azonban...” Kicsit ügyem a gyermekek önfeledt, hívó világát s különös, hogy amikor gyermek voltam, a nagyobb fiúkhoz igyekeztem hasonló lenni és amióta nem vagyok gyerek, gyakran szeretnék hasonlítani a gyermekekhez.

Közben Jancsi ravasz és ügyes

csellel maga helyett a Boszorkányt dobta a tüzes kemencébe és boldogan, felszabadultan távozott Juliskával az elátkozott édes-mézes bábbal készült házak és paloták világából. Megszólal a csengő és a kipirult arcú csöppségek hitetlenül néznek egymásra:

— Hát már vége van?... — Bizony vége a mesének és a máskor csendes Kanonokor hangos a hazafelé tartó, vidám gyermekektől, akik mesélik egymásnak a látottakat derűsen.

2

Budapest, 1943. november 26. Ma este módunkban állott az új úton járó és magas művészetet képviselő Nemzeti Bábszínházat Budapestben megtekinteni. Erre a színházra nem csak az öles falragaszok, hanem a legjobb, az u. n. szájpropaganda hívta fel figyelmünket. Rév István igazgatótulajdonos jóvoltából megtekintettük a nyelcszázadosz színrekerülő és Arany János írta csodálatos mesterművet, a Toldi mesejátékot.

Rév István a tanár és iparművész precíz meglátásával, ihletett hangu-

latban rendezte bábszínházra Toldit. Itt nem igénytelen paprikajancsik pofozzák egymást egy fehér lepedő előtt füsiketítő hangokat hallatva. A 112 nézőt befogadó nézőtérén sokszor komoly embereknek komoly darabokat adnak elő neves színészek, operaténészek vendégfelléptével, hogy csak egyet említsünk meg a nevesebb vendégek közül Lauris Lajost. Többször megtekintti a Kormányzó Ur is, kis unokájával, Istvánkával ezt a liliputi színházat.

Nyolc színész (kamarai tag) képezte át magát „bábos”-nak. A szöveg tökéletes tudása után „lépnek fel” — két kezükkel, melyek a bábukba bújtatva hihetetlen ügyességgel életet hirtelenk alakrajzolnak. Ezeknek a bábuknak fejük és szemük forog, szájuk jár és derékban hajlanak. Ruháik változtatások és élethűek. A hatalmas ruhátartat külön „öltöztetőnő” kezeli. A kulisszákat, hatalmas állványokon tolják, illetve csigarendszeren lefelé húzogatták a kulisszatologatók. Kis házak, szoborészletek, avagy szabadtéri jelenetek díszletei az elsőtől nézőtérrel kísértetiesen valószínűek, illetve mesejátéknál álomszerűek

hatnak. A szín és hangeffektusok — persze kicsiben! — a Nemzeti Színházal felvehetik a versenyt. Apró, de erősfényű reflektorok, lámpák fényerősségét központi kapcsolótáblán szabályozza a fénykezelő a hajnali szürkülettől a vakító, déli világosságig. A hangmester a kettős hangszórót, a mikrofont s a rejtett kakuk, manó meg szirénhangokat, meg a kéttányérú gramfont kezeli. A kis terem akasztikája tökéletes, csakúgy mint a főszereplő Gera Zoltán (Toldi) és Lubinszky Lili (özv. Toldiné) orgánuma.

Mivel a fővárosi gyermek helyzeténél fogva igényesebb, a vidékinél többet kíván (s bizony magunkba enyhe fájdalommal állapítjuk meg az egyoldalúságot) jóval többet is kap. Például a „Toldi” mesészerű kiállításával. Arany zengzetes nyelvezetével előadva nemcsak a tátott szájjal hallgató és bámuló gyermekeket, de a színházat nagy tömegben látogató felnőtteket is teljesen kielégítette. Egyes, a közönséghez intézett kérdésekkel, tanácsokkal a gyermekeket is belevonják az előadásba néző és bábú együtt játszanak s közben észrevétel nélkül nevelődnek, tanulnak.

Látva ott Pesten és itt Váradon a csillogó gyermekszemeket, kipirult arcokat, bizakodva tekintünk a mese ősi élményével nevelő bábszínháték jövője felé.

PÁCZAY LÁSZLÓ

Keleti nyelveket és külkereskedelmi politikát tanulnak az újvidéki Kereskedelmi Főiskola hallgatói

Fejlesztik a Balkán felé irányuló gazdasági kapcsolatokat

Magyarországnak a Balkánnal való gazdasági kapcsolata régi, mondhatni történelmi tradícióban nyugszik. Ezek a kapcsolatok, függetlenül a politikai helyzetétől, Magyarország földrajzi helyzetén is alapszanak. Imrédy Kálmán, az Államvasutak elnöke egy tanulmányában a Balkánra vivő vasútvonalakat, amelyek Magyarországon vízszintesen keresztesül, gondos vizsgálat tárgyává tette és ezek fontosságát nemcsak a jelenre, hanem a jövőre vonatkozólag is megállapította. Hangsúlyozta annak szükségét is, hogy ezeket a vasútvonalakat modernül ki kell építeni, mert ez kitűnően szolgálja az európai nemzetek együttműködését.

A Dunának, Magyarországon fontos közlekedési vonalának jelentőségéről nemrég dr. Komarniczky Gyula, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási vezérigazgatója tartott előadást. Budapest és a Szulina-torkolat közötti távolság a Dunán 2868 km. ebből magyar részre esik 644 km. Horvátországra 213 km. Szerbiára 325 km. Bulgáriára 470 km. és Romániára 1216 km. Sok helyen a Duna képezi a politikai határt is. Budapestig a Duna majdnem egész éven át használható. A Vaskapun át vivő körülbelül

100 km. hosszú út okoz zavart a dunai közlekedésben és ennek kiküszöbölésére már kész tervek vannak, amelyek kivitele csak az érdekelt államok együttműködésétől függ. Modernül kiépített kikötő a Dunán aránylag kevés van: Budapest után Belgrád, Giurgiu, Braila és Galac. A Duna bolgár részén két modern kikötő építése most van folyamatban. Ha figyelembe is kell vennünk azt, hogy a békés állapotok visszatérése után egyes tömegcikkek, amelyeket most a Dunán szállítanak, ismét az olcsóbb tengeri úton kerülhetnek szállításra, mégis nagy fontossággal fog birni a jövőben is a dunai közlekedési út. Magyarországon a Duna feladatot abban látja, hogy modern kikötő és raktárházak építésével fontos szolgálatokat tegyen a délkeletről Közép- és Nyugat-Európába történő áruszállításra. A csepeli szabadkikötő mellett terbe van véve két másik szabadkikötő létesítése is és pedig Újvidéken és Baján.

A Balkán felé irányuló kapcsolatokat van hivatva szolgálni az Újvidéken létesített Kereskedelmi Főiskola, ahol a hallgatók keleti nyelveket és külkereskedelmi politikát tanulnak,

továbbá piacutatást és gazdasági földrajzot. A négy szemeszterre osztó főiskola minden érettségizett tanulóknak nyitva áll. Aki a főiskola elvégzése után a budapesti, vagy kolozsvári egyetemen akarja folytatni tanulmányait, annak az újvidéki főiskolán töltött szemesztereket beszámítják. Az iskola alapítói előtt az a cél lebegett, hogy ez az iskola az 1913-ban Fiumében létesített Export-Akadémia folytatása legyen. Budapesti a Külpolitikai Társaság Balkán bizottsága könyvek kiadása és előadások rendezésével arra törekszik, hogy a Balkán iránti érdeklődést minél szélesebb körökben felkeltse.

Morkos Béla, az idegenforgalmi Hivatalt kiűnő igazgatójának tollából nemrég egy tanulmány jelent meg, amely a Balkánról Magyarországra irányuló idegenforgalmat vizsgálta. Morkos Béla tanulmányában arra a konklúzióra jut, hogy a Balkán népei kultúrigényük fokozódásával a háború után egyre nagyobb tömegben fogják felkeresni a magyar gyógyfürdőket, amire az érdekelt magyar köröknek már most be kell rendezkedniük.

GYAPJU

szövetek,
pulloverek,
harisnyák

IVÁN

POSZTÓHÁZBAN

Kossuth Lajos utca 1
(Sas-palota)

KOROSTENY

az Európa ellen tervezett orosz támadás főhadiszállása

Azt hiszem, a Donnál harcolt második magyar hadseregnek alig van olyan hazatért tagja, akinek szíve ne dobogna hevesebben, amikor a kievi térségben lefolyó borzalmas csatákkal kapcsolatban szemébe ötlük egy városnév: *Korosten*.

A kicsi város öt terpeszkedik az Uzs partján zezugos eperfás utcáival, hatalmas, macskaköves útjaival, meglepően tiszta és parkirozott főutcájával, amit a német megszállás alatt *Hermann Göring Strassen* néven vezetett német, magyar, ukrán, litván, szlovák, francia egyaránt. A kis Korosten ugyanis a nyári hónapokban valóságos nemzetközi várossá alakult, különböző színű egyenruhákban, különböző nyelven tették a szépet a Kievből. Zsitomirból idemenekült, no meg a szép számban ittmaradt helyi szépeknek is a katonák. Valóságos garnizónná alakult vissza ezen a nyáron a kis város. Azért vissza, mert régebben, az oroszok alatt is az volt. A város déli végén hatalmas lakotanyáépületek felértek és pirosodtak messze kilométerekre. Azt mesélte az ukrán lakosság, hogy a városka mintegy 60.000 főnyi lakosságából jónéhány tizezer volt az óriási birodalom különböző részeiből ide bevonultatott katona. Volt külön kozáklaktanya is, a városnak azonban nem ez adott érdekességet és különös jelentőséget ennek a háborúnak a során, hanem az a körülmény, hogy a *szovjet hadvezetés Korostent szemelte ki az Európa ellen tervezett hadjárat főhadiszállásául*...

Timosenko sziklavára

A hatalmas, festői sziklák között, ezernyi kis vízesésen keresztül csobogó Uzs-patak partján, a laktanyák tövében kis domb emelkedik, üde zöld füvel elborítva, majd sűrűn teleültetve bokrokkal és fiatal fákkal. *A túlsó partról semmi különöset nem észlel a kutató szem, de ha át megy a másik oldalra, meglepődve állapítja meg, hogy a domb tulajdonképpen szikladomb és két nagyszerűen kiépített bejárat vezet a gyomrába.* A bejáratok fölött drótháló roszdál, rajta műsziklák. Idillikus tájon, szelid, békés helyen vájták sziklába a 250 tereméből álló főhadiszállást Timosenko számára. — Innen kellett volna tehát irányítani azt a mammut hadsereget, amely készen állt és csak az indulási parancsot várta...

Három lépcsőnyi kis előtér után kezdődik a sziklaépület. Jobbról jól rejtett különálló ház az őrség számára, mellette a gépház. Ugyanigy képezték ki a másik bejáratot is. A sziklába vájt palota folyosóval kezdődik, ide is kettős a bejárat s belüli a többméter vastag fal ék alakban végződik. Mos német nyelvű felirat figyelmezteti a kíváncsiskodókat:

Achtung!

Minen!

Eintritt verboten!

A folyosó földstét. Villanylámpa gyér fényénél botorkálunk előre. Nagyon kell vigyázni. Az aknaveszélytől már nem igen félünk, hiszen két éve elmúlt már, hogy Timosenkoék egy hajnalon repülőgéphez szálltak s a kijelölt emberek elvették a rájuk bízott feladatot, utána a német

megszállók is átkutatták a helyiségeket, felégették a burkolatokat így tehát az aknák is valószínűen elpusztultak. Az óvatosság azonban nem árt, mert a folyosó vaslemez burkolata sok helyen hiányos. Ahogy járjuk a földalatti kisebb-nagyobb termeket, látjuk a faburkolat, a parketta nyomait, a csempézett egykori fürdőszobákat, nem kell nagy fantázia elképzelni, milyen is lehetett ez a földalatti főhadiszállás abban az időben, amikor még *Timosenko, Stalin kedvence és a bolsevista haderő egyik legtehetségesebb hálványa, akiről Vorosilovval együtt andalító, érzélgős tangókat gyártottak és énekeltek, itt ütötte fel tanyáját. A kulura egyetlen vívmánya sem hiányzott, láthatóan hosszabb tartózkodásra rendezkedtek itt be.* Villany, vízvezeték, tökéletes szellőztetés, kitiűnő légző készülék természetesen gépiere berendezve, elemi tartozékok voltak.

A külső mindebből alig árult el valamit, sőt semmit. Hiszen a gumival bevont kábelvezeték is a föld alatt futott. Az őrséget sem igen lehetett

felfedezni, bár *rengeteg katona vigyázott a nagy hadvezér életének biztonságára.* Alig felfedezhető kis gyalogutak, hatalmas, lapos sziklából készített rejtékhelyek takarták el a külvilág szeme elől azt az élelet, amely itt folyt a szemek előtt. Fent, a bejárat dróthálója felett, kis tisztáson bádoggal borított asztal, körülötte fapad. Valamikor itt tanácskozhatott *Timosenko a korosteni csodás alkonyi órákban legszűkebb törzsével.* Valószínű, sokszor meredt tekintete Nyugat felé, emerre olyan fenségesen szép innét a kilátás s honnét óránként futottak be a jelentések. Az idei nyáron német és magyar katonák ültek az asztal körül, nem hiányzott a harisnya, de a tangóharmónika sem.

Itteni ukránok mesélték, hogy a főhadiszállás kiépítése pontosan két év emberfeletti munkájának volt az eredménye. *A munka gyönyörű volt de vajjon megérte?...*

Amiért a magyar katona örült

A magyar katonák azonban nem ezért gondolnak szívdobogva Korostenre. *Hosszú idő után itt kapták először rendszeresen a hazuról jött leveleket, itt ért utól bennünket néhány hónap elmaradt postája, ide már befutottak a csomagok is, innét*

Vissza kell állítani a Hajó-téri villamosmegállót

Több száz tagú küldöttséget menesztenek a polgármesterhez a megálló ügyében

A városi törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy a *Mátyás király-uti villamos Ráday Gedeon-utcai megállóját megszünteti és ehelyett a korábban megszüntetett Balogh Mihály-utcai megállóhelyt állítja vissza.*

A kérdés szabályszerűen áment az illetékes fórumokon: *jóváhagyta a megállóhely-áthelyezést a városrendezési bizottság is, a kisgyűlés is s így a közgyűlés vita nélkül megszavazta az erre vonatkozó javaslatot.*

Ez a döntés azonban súlyosan érinti a *velencei lakosság érdekeit.* Valószínűnek tartjuk, hogy ha a kisgyűlési és a közgyűlési tagoknak tudomásuk lett volna arról, hogy itt a Hajó-téri villamosmegálló megszüntetéséről van szó, akkor bizonyára akadt volna bár egy felszólaló, aki *e megoldás ellen tiltakozik.* Mert a Hajó-téri megálló egyike a legtöbb fel- és leszállást lebonyolító helyeknek az egész vonalon. *Ide gravitál a Pogány-telep, a Farkas-telep, a Krumpfi-föld, a Kesztyüs-telep egész lakossága, több utca torkollik a térre, amely mindig fontos megállóhely, régebben szakaszhatár is volt, reggelenként legalább ötven iskolásgyermek és ugyanannyi munkás száll fel itt, akiknek nagyrésze bérlettulajdonos s egész nap folyamán annyi fel- és leszálló volt itt állandóan, hogy a villamostársaság a nap több szakában kiegészítő kalauzokat volt itt kénytelen beállítani, mert másként nem is lehetett volna a jegykezelést kellőképpen ellátni.*

Ezzel szemben a Balogh Mihály utcai megállóknak sohasem volt különösebb utasforgalma. Ezt a kalauzok is — akik közül többet megkérdeztünk — egyhangúsan bizonyítják. Maga a Balogh Mihály utca egészen kis területről vezet ide a lakosságot s *erjedül az ut-*

lévő szeszgyár és a rendőrség indokolja *valamennyire az új rendet.* A szeszgyár munkásai azonban jórészt velencei lakosok s az a néhány tisztviselő, aki bérletjeggyel közlekedik a város és a szeszgyár között, éppoly kevésbé teszi elfogadhatóvá a megállóváltást, mint most pont a hivataluk előtt szállhatnak fel és le, mialatt a gyermekek, munkások, tisztviselők és más polgárok tömege járdátlan úton kénytelen ezentúl a kiterőnél lévő legközelebbi megállóhoz menni a Hajótérrel, illetve onnan a Hajóterre vissza.

De a távolságok figyelembevételével is okvetlenül a hajó-téri megálló visszaállítása mellett kell döntenie. A templom-téri megállótól a Balogh Mihály-utcai megálló 170 lépésnyire van, innen a hajó-téri megálló 250 lépésnyire, ettől a ponttól pedig 230 lépésnyire van a kiterő. Tehát a templom-téri megálló nyugodtan kiszolgálhatná a szeszgyár,

Bármilven

Ingatlan

adásvétel, csere vagy bérlet-ügyben bizalommal keresse fel **MEZEL** ingatlanforgalmi irodát Nagy Sándor 19. Telefon: 27-50

jöttünk több mint egy év után szabadságra s ki előbb, ki utóbb erről a pályaudvarról indult el végleg hazafelé. Az hiszem, egy békésebb világban sok nagyapa fejezi be így meséjét unokájának: ... aztán Korostenben bevonultunk Zsitomirba, Berdicseve, Kazatinon Tarnopolon, Stryjen keresztül négy nap alatt eljutottunk Lawocznera. Tudod, kicsim, ez már Lengyelország s túl a „dombon“ már vár az otthon...“

...Korosten „térképében“ most nagy harcok dúlnak. Ellentámadásba mentek át a német csapatok.

Vajjon mi maradt meg a körleütköztől, ahol laktunk, a nyárfa kerítésből, amit házunk, az egykori banképület köré emeltünk, a szobák-ból, amelyekben hazuról álmodtunk és ahonnét elindultunk haza.

Milyen a főutca, megvannak-e még a német feliratok és a város végén, kis erdő árnyékában a temető.

Magyar katonatemető...

(I. L.)

Faelosztás november 30-án

Ertesítem a város közönségét, hogy pótlólag a következő utcákban lakó fehérszínű faellenőrző lappal rendelkezők vehetik át november havi 200 kg. tüzfajárandóságukat. Ez alkalommal mindenki külön 50 kg. szentet is vásárolhat:

Folyó hó 30-án kedden:

Erdélyi Fa- és Szénkereskedelmi Rt.: Szent János-utca 27-34 házszámig.

Gergely Emil fatelep: Szent László-tér 6-tól végig, Csáki-u. 56-tól 58 házszámig.

Topa Antal fatelepén: Gróf Zrínyi-Bezerédi, Bottond. Wagner Richárd

és Gyöngygyök-utcaik.

Vlád fatelepen: Keszthelyi Zoltán 6-64 házszámig.

A beosztás további sorrendjét a helyi lapokban folytatatosan fogom közölni.

Nagyvárad, 1943. november 27-én.
Dr. Soós s. k. polgármester.

Házat, birtokot, szőlőt

e adni, venni

akar. keresse fel

PRÁGER Ügynökséget

Teleki-utca 38. szám.

Papp György emlékezése:

Hogyan tárcázt ki életéből egy napot Marmota János?

mással:

Egy közadakozásból kiválasztott felekezeti iskola mellékaingeményei

Nagyvárad, november végén. Most veszem hírt annak, hogy a jó öreg Marmota János nyugalmába vonult. Erre bizony rászolgált, megérdemli a pihenést, amit Marmota János sohasem veletl meg sem ifjúkorában, sem pedig férfikorának legszebb idejében.

Tulajdonképpen Fálnak hívták és igen szépen hangzó magyar nevet viselt, Marmota Jánosnak csak mi nevezte el a háta mögött, minthogy igen nagy rangot viselt. Kicsiny, de alattomos társaságunkban, főszerkesztőnknek tiszteltük. Igen derék, csöndes szavú, jó ember volt és bizonyosan veszem, hogyha ezeket a sorokat elolvassa, nem út a lejemre, mint ahogyan azt tíz évvel ezelőtt sem tette.

Sok híres jóvalót ismerek — többek között saját magamat is — de olyan sokat alvó halandó nem sok járkal ezen a puskaporos földtekén, mint Marmota János bátyám. Hogy nevére rászolgált, bizonyítja az alábbi kis történet.

Miben törték fejüket a komoly és jeles pedagógusok?

Reggelig tartó nevezetes mulatózások folytak egy évtizeddel ezelőtt a „Irredentáknak” nevezett erdélyi magyarok minden alkalmat megragadtak, hogy erre mód adódjék. Mert az ilyen összejövetelek rendszerint biztosították a felekezeti iskolák és egyéb intézmények életben maradását. Kijutott az újságíróknak hőven a mulatózásokból is, a munkából is, egyéb fizetésből aztán annál kevesebb.

Egy szép nyári napon, vakáció idején, városunk négy neves és jeles pedagógusa állított be a szerkesztőségbe. Arcuk ünnepélyes volt, komoly, amiről nyomban megállapítottuk, hogy rendezőbizottság. Marmota János fogadta:

— Mi újság gyerekek? — parolázott velük.

— Bajban vagyunk — vakarta fejét az elnök. Holnapután iskolanapot tartunk, összerimánkodtunk a szülősgazdától néhány veder bort, megöltöttünk az adománnyal két nagy hordót.

— Eddig még nincs baj — csillant fel Marmota szeme.

— Dehogyan nincs! A bort palackozzuk és hogy borsosabb áron adhassuk el, valami olyan nevet akarunk a vignettára nyomtatni, ami gusztust csináljon a fogyasztásra. De egyuttal benne legyen a feliratban a nap jelentősége is.

— Ezért jöttek hozzám? — ámult el Marmota.

— Persze! Ti vagytok a propaganda bizottság, valami eredeti munkát nekik is kell vállalnotok!

Marmota megsértődött.

— Kérlek egyebet sem csinálunk, mint a li reklámkéziratokat javítjuk. Rémes, kicsoda stílus...

— Hagyjuk ezt! — szakította félbe a megbántott elnök. — A rendező bizottság úgy határozott, hogy miután az újságírók mindig kitalálnak valami okos hazugságot, hát most rajta Adjatok egy jóhangzású borcímet,

amelybe benne legyen az iskolanap jelentősége. Ez magyar kötelesség most Erdélyben!

— Ugy van! — dörmögte a küldöttség.

Marmota meghajolt az érvelés előtt. Mélyen elgondolkozott, azután megjegyezte:

— Hát mondjuk: iskolabor!

A küldöttség lesújtó pillantásokkal nézte végig a szerkesztőt.

— Ezt már mi is kitaláltuk, de nem jó. Iskola és bor, ez semmi esetre sem jó. Találj ki más!

— Olyan sürgös? — törülgette izadó homlokát Marmota.

— Hogyne volna sürgös! Négy nap óta ezen törjük a fejünket és azért vagyunk itt, hogy a nyomdában mindjárt meg is rendeljük a címkéket.

Marmota János kétségbeesett pillantása rám tévedt. Éreztem, hogy szerénységem ebben a percben bele-

vonatott a fontos cím megszerkesztésébe és sünyin lapultam.

— Újiatek le — sóhajtott Marmota, majd rám szólt:

— Most mulasd meg, mit tudsz, hé-kás! Ez nem holmi kis vezércikk. Nehéz dolog ám! Lángész kell hozzá! — hízelt állatszón.

Nem volt menekülés. Nem hagyhattam rútol cserben gazdátam, kötélnék állottam. Első pillanatra láttam, hogy kelepcebe kerültünk és örök időkre befellegzett a nimbuznak, hogyha nem sikerül kielégíteni a nevezetes küldöttséget.

— Meg kell kösölni a bort — próbáltam elodáznai a kérdést.

— Ilyen kifogásokra el voltunk készülve — szólt meg kárörvendő ábrázattal a népiskola igazgatója és elővett a zsebéből egy üveg bort. Nyomban teleöntötte a vizespoharat

— Kösöljátok, talán könnyebben megy a dolog — biztalt az elnök.

„Gondold meg és igyál!”

Marmota János egy hajléra megitta a bort, majd teljesen megváltozott hangon kijelentette:

— Ha két üveggel hoztok ebből a nedüből, szavamra mondom, szenzációs címet adok. Addig is megengedem, hogy törje tejet a kolléga.

A kiszemelt kolléga — csekélységgem — éreztem a küldöttség kérését tekintet, amely várakozásteljesen csüngött rajtam.

— Így nem lehet gondolkozni, ha nézik az embert — segített ki a pácból főszerkesztőm. — A bor is kevés, elvégre ezt izlelni kell, hogy úgy mondjam közös háztartásba kell lépni vele, dictum-lacium, hozzatok még bort és hagyjatok egy órára magunkra.

Az elnök az ajánlat hallatára teljesen megelégedezett méllóságáról és egy leirhatatlan egyszavas kijelentést tett. Miután a rendezőbizottság a nem hízelt megjegyzést egyhangúlag megtoldta, Marmota János megérőltette agyát:

— In vino veritas! — nézett az elnökre diadalmasan.

A kupaknacs nyomban összedugta a fejét és csakhamar kísütötték, hogy a cím jó, de azért mégse jó. Jó azért, mert valóban az igazságról hat-

colunk, de ehhez a bornak nincs semmi köze. A cím nem magyar, az oláhok jobban megértik, mint a mi egyszerű embereink, másodsor a cenzura is belekötöhet. Egyszóval az igazságot nem jó iskolanapon firtatni.

Ezalatt Marmota János újra töltött és rám szólt:

— Így és azután gondolkodjál. Nekem elég volt ebből.

— Megvan! — eszméltem fel. — A muzsák kegyeikbe fogadtak. Gondold meg és igyál! Ennél jobb címet ember nem találhat ki.

A komor rendezőbizottság arca felderült. Nyert ügyünk volt. Melegén rázták kezünket, majd néhány perc múlva kis irkalapra nyomtatta a gép a tüneményes mondatot.

Az elnököt valósággal meghatotta az eredmény. Elmenőben nagylelkűen megjegyezte:

— Ámbár a bor az erdélyi egyetemes magyarság és mint ilyen a legnemesebb célt szolgálja, úgy vélem, nem károsítjuk meg a nagy ügyet, ha a propaganda-alap javára itunk öt liter bort.

A rendezőbizottság rábólintott. Marmota János hosszasan kezet rázott vele a kisebbségi sajtó nevében.

Az eltűnt nap története

Mondani sem kell, hogy a nevezetes iskolanap fényesen sikerült s a „Gondold meg és igyál” bor háromszoros árnban kelt el. Az emberek olyan alosan meggondolták az ivászatot, hogy másnap reggel még a kirendelt detektívek is énekelték a nótát

Déltájon égő szemekkel, álmosan vártam a hosszúnapi mulását. Marmota János egész nap nem jelentkezett. Közben nagy esemény történt, miniszterjárás volt és Marmota helyett is dolgoztam. Derűre ború következett, de ez is elmúlt valahogy.

A következő napon, trissen, íój kialudva, vidáman érkezett be Marmota János

— Remekül aludtam — mondta.

— Mégis csak jó bor volt az a vegyített micsoda, mert még a tejem se látja tőle!

— Ha szabad tudnom, hol voltál a tegnapi főszerkesztő úr?

— Hol? — mered rám — ott ahol te!

— Csodálkozom! Én egész nap nem láttalak.

— Bolond vagy hiam, nő, nekem ugyan csak megártott a vino. Hiszen úgy énekeltünk, mint a sakálók.

— Én veled?

— Persze. Országgraszoló vászat volt. Szép volt!

— A miniszter is ivott!

— Miféle miniszter?

— A hottenlotta minis...

— Hát idegesen — olvast el a lapot!

— Nem ment el az eszem, hogy tegnapelőtti lapot olvassak.

— Hát nem is tudsz arról, hogy a tegnapi itt járt egy miniszter?

— Tőlem lehetett. Én az iskolanapon voltam tegnap, azután leleküdtem és most itt vagyok.

Hát már nem volt mit beszélni. Elébe tettem a lapot. Határtalan meglepetéssel és érdeklődéssel olvasta. Gyorsan kiszámította, hogy pontosan 39 órát aludt.

— El volt sötétítve a szobám! — mormogta elgondolkozva. — Sohasem hittem volna, hogy elevenen életmészek egy napot. Még az a szerencse, hogy a cseléd fenytolta az ablakot...

Könyv és Kultura

Fotoriport

— Dr Gyulai Ferenc új könyve —

Alig egy éve hagyta el a sajtót Gyulai Ferenc volt egyetemi fotolektor. az ismert kiváló szakirónak utolsó — s immár huszadik — könyve „A színes fényképezés gyakorlata” címmel s máris újabb műve jelent meg a könyvtárcsón. Címe: „Fotoriport”. A könyv, mely egyben az Országos Magyar Sajtókamara keretében működő Sajtófőiskolai Tanfolyam fotoanyagának tankönyvéül is szolgál, — mint a címe is mutatja, az egyre jobban tért hódító eszményfényképezés titkaiba vezet be az olvasót s mondanivalóját a fényképezés ábécéjével kezdi, tehát főként azokhoz szól, akik fényképezéssel eddig még nem foglalkoztak. Felöleli a mű mindazokat az elméleti és gyakorlati ismereteket (fényt, a fényképezőgép kezelése, a felvételezés módja, előhívás, másolás, agyítás, fotochemiai ismeretek, stb), amelyeket egy képzett, tökéletes munkára törekvő és lelkiismeretes fotoriporternek feltétlenül el kell sajátítania.

A tartalmas szöveget 161 ábra és 8 színes rajz egészíti ki.

Dr. Gyulai legújabb szakkönyvét bizonyára örömmel fogadja hazai fotográfusainak egyre növekvő tábora.

Alapítványi tanszéket létesítettek Sopronban a magyarországi olajvállalatok

A Magyar Közgazdaság írja: Néhány héttel ezelőtt a Magyar Közgazdaság jelentette először, hogy az Egyesült Izzó és a Goldberger-gyár példája nyomán a magyar papírgyárnak jelentős áldozat vállalásával nyilvános rendes egyetemi katedrát kívánnak biztosítani műszaki egyetemünkön a papírgyártásnak és az ezzel kapcsolatos ipárnak.

Amíg azonban a papírgyárak akciója ügylätzeik, csak előkészítés stádiumában van. Szinyei Merse Jenő kultusz-miniszter a képviselőházban legutóbb bejelentette, hogy a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Sopronban székelő bányamérnöki karán a magyarországi olajvállalatok áldozatkészségéből alapítványi tanszék létesült az olajkutatás és olajbányászat részére.

Ez a tanszék biztosítja majd, hogy a hazánkban egyre nagyobb jelentőségűvé váló olajkutatás részére megfelelő hazai szakemberek álljanak rendelkezésükre.

A miniszter bejelentése szakkörökben is nagy örömet keltett és már meg is indultak a tervezgetések, hogy ki kerül erre a katedrara. A legutóbb Papp Simon világhírű szakemberünknek a személyét emlegetik.

LIECHTENSTEIN, A RAJNAMENTI MESEORSZÁG

Semleges európai állam, mely egyetlen katona nélkül már 77 éve áll hadi-állapotban — és mégis semleges

Még a boldog békeidőkben volt, amikor akadálytalanul rohanhattak át egész Európán a nemzetközi luxusvonatok. Amint a páris—bukaresti expressz Buchs svájci határállomást elhagyta, a habzó vizű Felső-Rajna vashidján rohogott át. Csak a szemfülesebb utasok vetettek ügyet a folyó másik oldalán eszmélkedő nyomorúságos állomásépültre, melynek neve alatt apróbb betűkkel ott ezerénykedett a felírás: *Lichtenstein nagyhercegség*. És mire a külföldi utazó szomszédjától meg tudta érdeklődni, hogy tulajdonképpen milyen ország területén is járnak, a vonat már el is hagyta a miniatűrország keleti határát. Ilyen kicsiny ez a meseország.

Azóta Európában államalakulatok tűntek el és új országok keletkeztek, nagyhatalmak omlottak porba és az egykor virágzó országok egész során rohogott végig a háború szekerere, a 153 négyzetkilométer nagyságu ország azonban sértetlenül fennmaradt, mint a mult idők magányos szigete a világot mozgató események árjában. Lichtenstein az utolsó maradványa Európa egykori feudális felépítésének és a német császári birodalomnak és

II. Ferenc József, a néhai Habsburg-Monarchia hasonló nevű uralkodójának unokatestvére az utolsó uralkodó német nyelvű területen.

Bélyegből befolyó bevétel, mint költségvetési fedezet

A Felső-Rajna vidékén Svájc és a német birodalom közé beékelődő nagyhercegség nemcsak az egész föld bélyeggyűjtőinek érdeklődését érdemli meg, már amennyiben tudniillik saját bélyegeket ad ki, melyek ritkaságuknál fogva olyan hevesen vannak, hogy a kincstár a bélyegből befolyó bevételekből az egész állami költségvetésnek majdnem a felét tudja fedezni. Ez a másik három miniatűrállamtól, Andorrától, San Marinótól és Monacótól, melyek között népességszámra a második helyet foglalja el, nem különböztetné meg lényegesen. Nem, Lichtensteinnek az adja meg az igazi eredetiségét, hogy a nem kevesebb, mint kétezer kisállam közül, melyek a szerencsétlen kimennelel 30 éves háború után a német birodalmat alkották, a rokokódők ajándékképpen egyedül maradt az utókorra. Eppen ezért valójában nem is lenne helyénvaló a nagyhercegség megalakulása iránt érdeklődni, hanem inkább azt a kérdést kell felvetni, hogy

ez a parányi ország miképpen tudja mind a mai napig független államként átélni az idők viharait?

A Lichtenstein hercegi nemzetsége, melynek ősi székhelye Bécs közelében fekszik, 1669-ben vétel útján jutott a német birodalom közvetlen szomszédságában fekvő Vaduz grófság birtokába. Ez esetben tehát az ország kapta uralkodójáról a nevét és nem fordítva. A Lichtenstein hercegek akkoriban a bécsi udvarban vezető szerepet játszottak, mivel nemcsak, mint diplomaták, hanem mint hadvezérek is kitűntették magukat. Az a tény, hogy saját uralkodási területre hivatkozhattak, egyébként is

lényegesen előnyösebbé tette helyzetüket a többi nemesi családokkal szemben. Ezt a kedvező állást továbbra is megtudták tartani, mivel a nagyhercegségnek a birodalommal szemben nincsen

közös határa és így 1870-ben, eltekintve a Habsburgokkal ápolit szoros kapcsolatától, már csak földrajzi okokból is nehéz lett volna az egyesített birodalomhoz csatlóni.

Hadbavonul a 83 főből álló hadsereg

1866-ban Lichtenstein 83 főből álló „hadseregével” Ausztria oldalán vett részt a Poroszország elleni háborúban. Ez a háború számára egyébként jogilag még máig sem fejeződött be, mert az ellenségeskedéseket lezáró prágai békekötéskor a tárgyaló felek véletlenül elfelejtették a békeokmányban a kis hercegséget is megemlíteni. A független nagyhercegség békeszeretetére jellemző, hogy ennek ellenére egyetlen esetet sem jegyzett fel a történelem, hogy Lichtenstein egy véletlenül odavetődő porosz ellenséges külföldiként internált volna!

A nagyhercegség szoros osztrák kapcsolatai gazdasági és pénzügyi téren egészen az első világháborút követő időkig fennmaradtak. Ezek a szálak 1922-ben szakadtak meg, amikor Lichtenstein Svájccal lépett pénz- és vám-

unióra. Azóta ez a viszony még szorosabbá vált, amennyiben Svájc vette át a nagyhercegség diplomáciai és konzuli képviseletét is. A háború kitörése óta ezekhez a szálakhoz csatlakozott még a közös racionalizálási rendszer, sőt emellett még az ország túlnyomólag katolikus népe egyházjogilag a churipüskökeg illetékessége alá tartozik.

A svájciaknak ilyen módon, ha Lichtensteint meglátogatják, alig kell magukat idegeneknek érezniök, annál is inkább, mivel a nyelvben is alig van különbség. A lichtensteinek a németül beszélő svájciakhoz hasonlóan az alemann törzshöz tartoznak. Érdekes viszont, hogy Svájccal ellentétben Lichtenstein mindvégig megőrizte a német sorsközösség tudatát, aminek többek között a lichtensteini néphimnusz is világosan kifejezést ad.

Ahol nem ismerik az elsötétítést és nincs katona

Lichtenstein nagyhercegei évtizedeken át alig törődtek valamit is 11.000 alattvalójukkal. Még csak nem is magában az országban székelttek, de mégis bölcs uralkodóknak bizonyultak, mert nem alattvalóikból éltek, hanem éppen ellenkezőleg, minden újkor egész aranydukátot utaltak át Vaduzba. Ilyenformán az adók alacsonyok maradhettek és Lichtenstein népének, az elég volt ahhoz, hogy uralkodójával meg legyen elégedve.

Nem kell külön magyarázni, hogy ez a kis idilliikus ország, mint mágnés vonzotta a nemzetközi szélhámosokat és a pénz tag lelkiismeretű üzletemb-

reit. Különösen 1933 óta vált Vaduz a kétes nemzetközi elemek gyűjtőhelyévé. Egymásután alakultak a különböző holdíng társaságok és a székváros villanegyedében egyidőben, mint a gombák nőttek ki a fényesebbnél fényesebb paloták.

Azokban a vaduzi paloták, a kívánatos vagy nem kívánatos nemzetközi „nagyságok” beözönlése ellenére Lichtenstein mégis csak az elvárásolt meseország maradt: ebben az élethalálharcban vergődő Európában békés sziget elsötétítés, éjjeli fényező-tűzijáték, sőt — katona nélkül.

Totális mozgósítás: 30 főnyi díszhadsereg

Egy ország egyetlen katona nélkül — de mégis, a városház terén két dőlcég rendőr sítál valódi piztállal feljegyerkezve. Khakibarna egyenruhájukban, kifogástalanul fehér kesztyűkkel, vakítóan csillogó lokszijszajtukkal, a kékpíros lichtensteini színekkel és a hercegi koronával díszített tányérsapkájukkal külső fényre egyetlen világváros rendőrei mögött sem maradnának el. Valószínűleg nem árulunk el katonai titkot Lichtenstein kárára, ha nyilvánosságra hozzuk, hogy az ország rendes körülmények között nyolcat tart belőlük, egy őrmestert és hét közrendőrt.

A mult év tavaszán egyébként a nagyhercegi menyegző napján Lichtenstein kénytelen volt totális mozgósítást elrendelni és hadseregét összesen 30 főnyi díszhadseregre kiegészíteni. A rend és közbiztonság ezen órein kívül a katonai hagyományokat csak még négy Mária Terézia korabeli ágyú képviseli, melyek a nagyherceg vaduzi rezidenciáját őrzik. A lichtensteini fegyverkezéstől tehát alapjában vére egy szomszédos

hatalomnak sem kell biztonságát féltenie.

Érdekes megjegyezni egyébként, hogy a lichtensteini nép az uralkodó családdhoz való ragaszkodás ellenére sem maradt szellemi vitalitásában a 18-ik században. Bár hazája a béke mese-szigeteket a világtól elfordult szemlélődő életet él, a régi alemannok szel-leme mégsem aludt ki egészen benne és a nyolc rendőr országa 60 önkéntest küldött a szovjet elleni harcra. (M. ♡)

Szolgalato nyóvvszertárok:

- I. Csoport:**
ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martinovich) 16-32.
KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.
DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-56.
SEBASTYÁN gyógyszerár, Mik-száth Kálmán-utca 52. (Dr Réáber A.) 14-44

Salazar minisztereinek nyilatkozata Portugália külpolitikájáról

Lisszabonból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Salazar dr portugál minisztereinek a nemzetgyűlés pénteki ülésén nyilatkozott a portugál külpolitikáról. Ez szerinte, az Azorszigetekre vonatkozó angol-portugál egyezmény aláírása óta nem változott. A portugál kormány ennek az egyezménynek aláírásával kizárólag Portugália érdekeit akarta szolgálni. Ezután Timor portugál gyarmattal foglalkozott, melyet a japánok megszállottak. Sajnálkozással említette meg, hogy a japán kormány eddig nem teljesítette azt a portugál kívánságot, amelynek értelmében az anyaország közvetlen kapcsolatot akar teremteni a gyarmattal. Egyébként Portugália és Japán viszonya igen korrekt és különösen a Macao gyarmat kérdésében sohasem támadt nézeteltérés.

Karácsonyi Vásárt

rendez ezidén is egymással karöltve, a szeretet jegyében a róm. kat. Szent Mónika asszonyközösség és a református Lorántffy Zsuzsanna Egyesület.

Hagyományossá vált immár az évek hosszú során át ez a Vásár, mely ugyanazon cél érdekében hozza össze évről-évre meghitt találkozóra városunk keresztény társadalmát. Ez a cél pedig nem több és nem kevesebb, mint testreli segítségnyújtás a szeretet ünnepe azoknak, akik arra, rajtuk kívül álló okokból reászorultak: a szegényeknek, elesetteknek és árváknak, akiknek számát egyre szaporítja az immár ötödik évébe fordult és minden eddigi háborúnál kegyetlenebb, második világháború.

Szociális áldozatokat olykor még a békeidők is követelnek. Mennyivel sürgetőbb hát ez az áldozatkövetelés háború idején! S van-e kellemeőbb módja az áldozathozatalnak annál, amikor talán nem is éppen nélkülözhetetlen filléreinkért, pengőinkért — a segítség tudatának melegítő melegelettségén túl — dologi ellenszolgáltatást is kapunk?

Finom, még békebeli anyagokból készült női kézimunkák, korácsoltvasból formált dísztárgyak, (a Vas-és Fémiskola növendékeinek művészi alkotásai) porcellánfigurák, székelyházipari és iparművészeti termékek, székely fajúragások, stb. alkotják a gazdag — és a mai viszonyokhoz mérten olcsó! — vásár anyagát. Lesz tombola is, mint boldog békeidőkben s — ugyancsak a háborus korlátozásokhoz mérten — változatos és izletes játékokkal fölszerelt büffé várja Nagyvárad közönségét a Karácsonyi Vásáron, mely december 5., 6., 7. és 8-ikán reggel 9 órától este 10 óráig tartja nyitva kapuit.

Látogassuk minél nagyobb számban, hogy bevételéből mennél több meleg ruha jusson szegényeinknek s árváinknak!

KARÁCSONYI VÁSÁR december 5, 6, 7 és 8-án

a Katolikus Körben. — Rendezik a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület és a Szent Monika Közösség

Jubileumi esten ünnepli a Szigligeti Színház a 92 éves Ditrói Mórt

Nagyvárad, november 27. A Szigligeti Színház bőséges napi postájával érdekes levél érkezett a napokban Putnik Bálint igazgató címére. Kissé már nehézkes, itt-ott megreszkető, öreg kézzel írták, de stílusa és tartalma esodálatoosan friss elméről tanuskodik.

„Szeretett Pálytársam! A nevem Ditrói Mór. 92 éves vagyok.”

Igy kezdődik a levél. Igen, Ditrói Mór, akinek neve több évtizedes multból cseng vissza a magyar színházi élet ismerőinek fülébe. 1851-ben született Kolozsváron. Színpadra is ott lépett először. Aztán sokáig működött különböző vidéki színházaknál és 1887-ben ő lett a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója. Nevét országosan ismertté azonban mint a budapesti Vígyszínház igazgatója tette, amelynek élén 1896-tól 1920-ig állt. Már több, mint 20 esztendeje él nyugalomba vonultan, ő az Országos Színészegyesület díszelnöke és legöregebb tagja, de ma is élénk érdeklődéssel kíséri a magyar színpadok eseményeit s néha megrohanja a vágy, hogy valamilyen formában eleven kapcsolatba lépjen Tháliával. Erről szól a levél is, amelyet Budapestről hozott a Szigligeti Színházhoz a posta.

A 92 éves aggastyán leírja életének néhány kiemelkedő mozzanatát.

„Mint a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, én rendeztem meg az első „Magyar Ciklust.” 48 napon át előadtam 39 magyar írónak, 17 zenészerzőnek 58 darabját. Bartha Miklós, az „Ellenzék” akkori főszerkesztője, később Kolozsvár országgyűlési képviselője, a ciklus befejezésekor ezt írta lapjában: „Eddig szórakozni, mulatni jártunk a színházba, most úgy megyünk oda, mintha templomba mennénk...” Ötvenkét év telt el azóta, de még most is beledobban a szívem, amikor e sorokat leírom... Két év múlva Shakespeare-ciklust rendeztem, előadván a nagy költő 17 darabját. A londoni „The Life” című hírlap közölte akkor arcképemet ezzel a kommentárral: „Bemutatjuk egy magyar színigazgató arcképét, aki a távoli Transzylvániában Shakespeare szellemének hódol és előadta Shakespeare tizenhét darabját. Angol színigazgatóink példát vehetnének ettől a lelkes fiatal igazgatótól és követhetnék a példáját.”

A kolozsvári Nemzeti Színház most ünnepli Ditrói Mór színészi működésének hetvenkettedik évfordulóját. Ezzel kapcsolatban gondolt arra az agg színész, hogy talán más vidéki színházak, így a nagyváradi is, megemlékezhetnének erről az évfordulóról. A Színművészeti Kamara is foglalkozott ezzel a kérdéssel és úgy döntött, hogy a vidéki színigazgatók saját elhatározásukból, egyenként rendezzék meg a jubileumi ünnepéget és annak tiszta jóvedelmét ajánlják fel Ditrói Mórnak. A színész nyugdíj bizony elég esekély ahhoz, hogy ezek a jubileumi előadások anyagi szempontból sem volnának jelentőség nélkül az érdemes, öreg színigazgatóra.

Megható Ditrói Mór levelének az a része, amelyben visszaemlékezik arra a jubileumi előadásra, amelyet két évvel ezelőtt a Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete és a Vígyszínház igazgatósága rendezett. Az akkor elhangzott tizenegy üdvözlő beszédből idézi Herczeg Ferencnek, a magyar írók fejedelmének köszöntőjét, amelyre ezekkel a szavakkal válaszolt:

„Herczeg Ferenc! Ha nemsokára kopogtatni fogok a Menny kapuján és

nem akarnak bebocsátani, ezt a beszédet fogom felmutatni passzus gyanánt, és a hófehér szakállu Péter atyánk azt fogja mondani: „Beléphet.”

De helyi vonatkozásai is vannak a levélnek.

„Nagyváradon még sokan élnek. — írja. — akik visszaemlékeznek színtársulatom tagjaira: E. Kovács Gyulára, az ő Bánk bánjára, Hamletjére, Othellójára, Lear királyára; Szentgyörgyi István Peták káplárjára, Peleskei nótáriusára; Gelecséry pusztabírójára; a kis Ditróiné Juliájára; a 18 éves Küry Klára Mollyjára stb. Ha az akkori fiatalok és gyerekek — most 65, 70, 80 évesek — mind eljőnének a jubileumi előadásra, kétszer is megtöltenék a színházat.”

Kedves verset is mellékel Ditrói Mór a levélhez. Ő maga írta „Az én kilencven évem” címmel, bizonyára valamelyik jubileumi ünnepélyen mondta el.

Ifjúságunk nemzetszolgálatának útjai

Tihanyi Tibor dr. nagyhatalmú előadása az A. C. világnézeti előadásorozatában

Nagyvárad, nov. 27. Pénteken este 6 órakor tartotta meg a premontrai gimnázium dísztermében az A. C. világnézeti akadémiájának negyedik előadását. A gyűlés a Szózat elnevelésével kezdődött. Ezután dr. Lestyán Endre egyházmegyei igazgató megnyitója hangzott el, amelyben kiemelte, hogy a mai világ képét, amelyben röpködnek a hangzatos jelszavak, meg kell tanulnunk katolikus szemzögből nézni. Ez a célja a világnézeti előadásoknak is. Dr. Dévald Lászlóné Sik Sándornak „Megyeri hitvallás” című költeményét szavalta el művészi átéléssel, amelyet a közönség nagy tetszésnyilvánítással fogadott.

Tihanyi Tibor dr. kegyesrendi főiskolai tanár „Ifjúságunk nemzetszolgálatának útjai” címmel tartotta meg előadását. Utat és módot keresünk, — mondotta. — amelyen az ifjúság építeni tudja a magyar jövőt. A magyar nép 1000 éven át a kereszténység segítségével tudta megvetni a lábát ezen a helyen s azért jövőt is ez biztosít számára. Európában idők folyamán megindult egy folyamat, melynek célja az Evangélium Istenének trónfosztása. Kialakult a csak e világot látó, merőben természetes emberség, a hominizmus. A detronizált Isten helyébe mithoszok kerülnek. A termelés mítosza, a profit, a haszon keresése a marxizmusban. Az állam mithosza az evilági síkon mozgó fasizmusban. A vér és faj mithosza, az önmagából kivirágzóni akaró emberséggel, s látjuk ezek nyomán azt, hogyan emészti fel a technika a szellemet.

Magyar szempontból érezzük, hogy testvértelenül állunk azon a bástyán, amely nyugatot védte és védi kelet ellen. Ethnográfiailag tarka képet mutat az ország s az asszimiláció elé gátat vetett Trianon. A magyar arcon ott van a becsületesség és nyíltság vonása, az alkalmazkodás és Isten áldotta kedély s az észbeli tehetség mélyseges őszinte vallásossággal. Vannak ugyan negatív vonások is. Tulzása vitt álmatság, robbanó temperamentum, kevésbé gondolkodni tudás erővel és idővel, úrhatnomság és hajlam az elkényelmesedésre.

A jó mellett eltörpül a rossz, nincs okunk pesszimizmusra, hanem a magyar

Igy kezdődik a vers:

„Egy embert kell ma megénekelnem,
Egy embert, rüdat, öreget.
Megengedi a hallgatóság,
Hogy ez az ember én legyek?
És alább, édesbús visszaemlékezés-
sel:

„Oh szép idők, rejtelmes órák,
Milyen hamar eltűntetek!
Ki vitte el, ki vette el
A szép kilencven évemet?
„Szeretett Kollégám! — fejeződik be a levél, — szíves választát várom. Csak egy szóból álljon: igen — vagy nem. Az igen-nek örülni fogok, a nem-nek nem, de akkor is változatlan szerettel maradok hű kollégája — Ditrói Mór. Mi lehet a válasz erre a levélre? Igen, nagyváradi Szigligeti Színház is rendez jubileumi estet a 92 éves Ditrói Mór tiszteletére és pedig valószínűleg januárban, egybekapcsolva a tervezett Déryné-emlékünnepéssel. (*

KÖZELEDIK

a huzás napja:
december 3.

Állami
sorsjáték
Egész sorsjegy 4 P,
fél 2 P.

látunk azt a jövőt, amelyet ifjúságunk van hivatva felépíteni.

A nagy tetszéssel fogadott előadást az állami leányliceum és tanítónéközpont intézet éneke követte. Halmos Lászlónak: „Assiszi Szent Ferenc naphimnuszát” adták elő Lukács László intézeti énektanár vezénylete mellett. A kiváló énekkar gyönyörű kidolgozásban mutatta be tudását és még közelebb ferközött a váradi közönség lelkéhez.

Dr. Lestyán Endre megköszönte a közreműködők fáradságát és felhívta a figyelmet a legközelebbi előadásra.

(B—y)

Tájékoztató a haderőnkivüli repülő-és szerelőelőképzés felvételi feltételeiről

A Magyar Aero Szövetség a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával a jövő évben is folytatja a haderőnkivüli repülőgépezető és szerelő előképzést. A jelentkezéssel kapcsolatban hivatalosan közlik a következőket:

1. Haderőnkivüli repülő előképzésre a tartalékos tiszti és legénységi állományba jelentkezhetnek tiszta keresztény származású, magyar állampolgárságu ifjak 17 és 20 év között. A tartalékos tiszti állományba való bejutáshoz középiskolai érettségi bizonyítvány, a legénységi állományhoz pedig négy középiskola, kivételes esetben nyolc elemi iskola elvégzése szükséges.

2. A szerelő előképzésre tiszta keresztény származású, magyar állampolgárságu ifjak jelentkezhetnek, legalább négy elemi iskolával, 16 éves kortól 20 évig.

Az érdeklődő ifjúság részletes felvételi tájékoztatót a Magyar Aero Szövetségnél (Budapest, V. kerület, Vigadó-utca 2. szám), a m. kir. hon-

véd kiegészítő parancsnokságnál, a katonai repülőterek parancsnokságainál, valamint a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap kiképző keteinek repülőter parancsnokainál kaphat.

A m. kir. „vitéz Horthy István” honvéd repülő akadémiára törekvő ifjúság (az akadémia a honvédség hivatásos repülőtisztjeit neveli és képezi ki) a Magyar Aero Szövetség-nél ne érdeklődjék az akadémia való felvétel iránt, mert a felvételre vonatkozó pályázati feltételek a jövő év első negyedében jelennek meg a hivatalos lapban.

Palcsik Sándor főmérnök — törvényszéki szakértő

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. igazságügyminiszter a nagyváradi királyi törvényszék mellé az építési szakra Palcsik Sándor nagyváradi városi főmérnököt, állandó bírósági szakértővé nevezte ki

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZÉKELYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Késziratokat nem adunk vissza.

A jövő titkait senksem fejtheti meg, életünk a Gondviselés kezében van. A családapa halála sokszorosan sújtja a családot, mely elveszti támaszát, gondozóját, Kössön életbiztosítást! A kitöltött idő lejártával saját maga élvezheti gondossága gyümölcsét, halála esetén családján segít a kifizetésre kerülő összeg. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság helybéli főügynöke: Szent László-tér 2. szám alatt készséggel szolgál felvilágosítással a módokat felől.

REPÜLŐHADNAGYOK AVATÁSA KASSÁN. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kassai „Horthy István Repülőakadémián” december 6-án délelőtt hadnagyaavatót lesz.

Tünnepesti rendezett Stockholmban a Svéd-Magyar Társaság. Stockholm-ból jelenti: (MTI) A Svéd-Magyar Társaság a Nagyszálló tükörtermében tünnepesti rendezett a svéd közélet, a tudományos és művészeti körök részvételével. Magyar részről megjelent Ulein-Reviczky Antal stockholmi magyar követ és az ottlévő magyarok közül igen sokan.

ORSZÁGOS SEREGSZEMLÉT TARTOTT A FALU-SZÖVETSÉG. A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Falu Szövetség pénteken délelőtt országos seregszemlét tartott, amelyen sok ezer garda jelent meg. A gazdanagygyűlésen Kállay Miklós miniszterelnök hangzott, hogy ismeri a panaszokat és kormányával együtt mindent elkövet, hogy azok orvosoltassanak. Kérte a gazdákat, hogy legyenek okosak és nyugodtak, mert a nehéz idők végét csak úgy érhetjük meg, ha egységesek vagyunk. Embertársairól és a nemzetéről mindenkinek úgy kell gondolkoznia, mint a magáérol. A magyar gazdának ma két kötelessége van: termelni és rendet tartani.

Fokozatosan hazatelepített az észter-szági svéd kolónia tagjait. Stockholm-ból jelenti: (MTI) Az észter-szági néhány ezer lelket számláló svéd kolónia tagjait fokozatosan visszatelepített Svédországba. A 300 emberből álló első csoport, amelyben betegek és orvok is vannak, már utnak indultak és a legközelebbi napokban várják Svédországba érkezését.

MEGNYÍLT A VÁRADVELENCEI MENYASSZONY-FIATALASSZONY-KÉPZŐ TANFOLYAM. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg Váradvelencén az a tanfolyam, amely a leendő magyar anyák hivatástudatának fokozására hivatott. Az első előadásban Abel Julia Zöldkeresztves védőnő a halhatatlan lélek kettős tulajdonságáról, Vlagyovits István segédlelkész „Leten ezekben” címen tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. A következő előadás december 2-án, este 7 órakor kezdődik.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Esküvő. Vitéz Csér Lajos és neje Kovács Katalin leánya Mária, Kádár Géza és neje Nagy Mária fia Gyula, vasárnap délelőtt 12 órakor tartják esküvőjüket a Teleki utcai református templomban.

Orvosi hír. Dr. Kisa Zoltán fog-, száj- és állcsontbetegségek szakorvosa, MAV és OTBA szakorvos, hadiszolgálatból loszerelve, rendelését újra megkezdte december 9-én Hitler A.-u. 11.

FELHÍVÁS A TANONCTARTÓ IPAROSOKHOZ. 8 elemít végzett 14 éves fiú iparostanulónak ajánljuk. Felvilágosítást ad az Ipartestület Elnöksége.

Balázs G. Árpád festőművész kiállítása az Ujságíró Otthonban. Nagyvárad, november 27. Ma este nyílik meg Balázs G. Árpád festőművész kiállítása az Ujságíró Otthonban. A kiállítás iránt a művészek és a képzőművészet kedvelő közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

ELŐADÁS SZÜLŐK RÉSZÉRE. A SZENT ORSOLYA-ZÁRDÁBAN. Városonkban időről P. Polányi Ferenc S. J. előadást tart „Hogyan segítsünk család-jainkon” címmel vasárnap délután 5 órakor az intézet dísztermében. Az előadásra szeretettel meghívjuk az intézet növendékeinek szüleit és az érdeklődőket.

Meghosszabbították a tejbepozitál utalványok hatályát. Tudomására hozom az összes érdekelteknek, hogy a tejbepozitál utalványok hatályát addig, amíg az általam bevezetendő eljárás rendezése előkészíthető lesz, ideiglenesen további intézkedésig meghosszabbítottam azzal az azonnali, hogy a termelő csak annyi tejet hozhat be, amennyire engedélye van. Ezen rendelkezést a vámnál szigorúan végre fogják hajtani és mindazok ellen, akik a rendelkezést nem tartják be, szigorúan járnak el. Nagyvárad, 1943. november 27. Dr. Soós István ek., polgármester.

BUTORT

színeset

MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák.

Konyha újítások

Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Megalakult a Magyar-Német Társaság kolozsvári csoportja. Kolozsvárról jelenti: (MTI) A Magyar-Német Társaság helyi csoportja pénteken este ünnepélyes külsőségek között alakult meg a Mátyás Diákház előadó termében. Ott volt Jagow budapesti német követ és a magyar kormány képviselőjében Hankies János államtitkár. — Megjelent továbbá a város és vármegye egyházi, katonai és polgári hatóságainak vezetősége, az egyetemi tanári kar élén Buza László rektorral. Tasnády-Nagy András titkos tanácsos, a képviselőház elnöke és a Magyar-Német Társaság elnöke nyitotta meg az alakuló ülést, majd Varga Sándor dr. egyetemi tanár-főtisztviselő ismertette a társaság célját, eddigi munkásságát és a jövő feladatait. A kolozsvári csoport elnökeivé Szász Lajos dr. alispánt, Schilling Dezső közjegyzőt és v. kibédi Varga Sándor egyetemi tanárt választották meg.

VASÁRNAP ESTE FÉL HÉT ÓRÁKOR EMLÉKEZŐ EST VÁRADVELENCEN. A váradveleencei egyházközség vasárnap este fél 7 órakor általános megemlékezést tart a halottakról a Kulturház nagytermében, műsoros est keretében. Molnár János kanonok mond beszédet, ezenkívül zenei, énekszámok és szavalat szerepel. Az emlékesten megjelennek a sebesült honvédek is.

Felhívás a cipésziparosokhoz! A folyó hó 29-én este fél 7 órakor az Ipartestület nagytermében tartandó szakmai értekezletre, amelynek napirendi pontjai: a kellekárunk szétosztásának ismertetése és a fizetés és munkabérek pótlékairól szóló rendelet, ugyancsak ismertetni fogjuk a most kiutalásra kerülő anyagok szétosztását és annak időpontját. A napirendi pontok fontosságára való tekintettel, minden cipész kisiparostól pontos és feltétlen megjelenést kér a Vezetőség.

KÉTHETES VÖRÖSKERESZTES ÁPOLÓNÓI TANFOLYAM. A Vöröskereszt kéthetes ápolónói tanfolyamot indít. Az ezen résztvevni óhajtok, akik négy polgári végzettséggel rendelkeznek, mielőbb jelentkezzenek a Vöröskereszt irodájában, Szaniszló-utca 14.

Felhívás a leánytanulókat foglalkoztató iparosokhoz. Par hét előtt két székelő leányt helyeztünk el nagyvárad iparos asszonyoknál teljes ellátással négy éves tanzerződéssel. A m. kir. Allami Munkaközvetítő Hivatal (Marosvásárhelyről) megkereste Ipartestületünket és közölte, hogy hasonló feltételekkel öt székelő leány szeretne nőkné való ipari szakmákban elhelyezkedni. Kérjük az érdeklődőket, hogy jelentkezzenek az Ipartestületnél mielőbb, hogy kivánságukat azonnal továbbíthassuk. Nagyvárad, 1943. november hó 27. Az Ipartestület Elnöksége.

Már csak 3 napig, hétfőig folytatjuk díjaztat, át a

MÜNCHHAUSEN

filmsoda a

BELVAROSI-ban

Előadások kezdete fél 3, fél 5 és pontosan 7 óra

Gondoskodjon jegyéről elővételben!

LUIS TRENKER gigantikus filmalkotása

Tűzördög

a CASINO-ban

BUTOROKBÓL ma is nagy választék ARTA butorüzlet, Pannonia épület, Bethlen István-utca 2.

Pk. 1356—1943. szám.

ARVERESI HIRDETMÉNY

Szűcs Lajos margittai ügyvéd által képviselt Csizmas Julianna, özv. Kiss Jozsefné volt özv. Farkas Jánosné javára 511 P. tőke és járuléka erejéig végrehajtást szenvedőtől 1943. évi június hó 18-án lefoglalt 1125 P-re becsült ingóságokra a margittai kir. járási bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendelhetvén, annak Erábrány községben leendő megtartására határidőül 1943. évi december hó 13. napjának délelőtt 11 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt üzletberendezést, kerékpárt, szekeret, fakádákat s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőknek, de legalább a becsár kétharmad részéért, készpénzfizetés mellett el fogom adni.

Margitta, 1943. november hó 25-én.
ZSIGMOND GEZA, kir. bir. végrehajtó.

Pk. 2516—1943. szám.

ARVERESI HIRDETMÉNY

Szűcs Lajos margittai ügyvéd által képviselt Király György javára, 2590 P. tőke és járuléka erejéig, végrehajtást szenvedőtől 1943. évi szeptember hó 4-én lefoglalt 2340 P-re becsült ingóságokra a margittai kir. járási bíróság fenti sz. végzésével az árverés elrendelhetvén, Szunyogd község 24. sz. alatt leendő megtartására határidőül 1943. évi december hó 13. napjának délutáni 2 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt palinkafőzdei berendezés eszmei felerészét s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőknek, de legalább a becsár kétharmad részéért, készpénzfizetés mellett el fogom adni.

Margitta, 1943. évi nov. hó 23-án.
ZSIGMOND GEZA, kir. bir. végrehajtó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. Ö., Nagyvárad. Önnek főkéletesen igaza van. Tegnap, a zuhogo esőben, magunk is terepszemlét végeztünk a Teleki Pál-utca és a Tisza István-ut közötti átkelőnél s ott a lehető legszalmasabb állapotot találtuk. A járókelők bokáig érő sárban és vízben gázolnak át a Vitéz-utcai keresztelődőben, ahol pedig néhány szeker kavicsos csál könnyen lehetne elfogadható viszonyokat teremteni. Sulyosbítja a helyzetet, hogy ez az átjáró a város egyik legzsebb, csak nemrég elkészült útburkolata mellett van, ahol még a közelmúltban nagy munkálatok folytak, úgyhogy ezekkel egyidejűleg nem lett volna nehéz feladat ennek az átjárónak a problémáját még a nagy esőzések beálta előtt megoldani. Az átjáró nagy forgalmára való tekintettel erre különösen szükség lett volna. De tudomásunk szerint erre már mások is felhívták a polgármester figyelmét, aki mielőbbi intézkedést ígért.

„Jól vagyunk és sokat gondolunk rátok!”

M. kir. 2. honvéd haditudósító szd. Szabó Sándor zls.

Hányzor olvassák odahaza a zöldes-tübbori lapokon ezt a rövidre szabott tömören írt mondatot. Sokszor csak ezt és semmi mást. Mintha feleslegesen tartanák itt künn az orosz falukban elszórt honvédeink, hogy többet írjanak, másról beszéljenek; hiszen ebben az egyetlen mondatban elmondták mindent.

Talán igazuk is van.

Legalább is ez jut az eszembe, amikor valahol ott az erdővidék gyomrában, a ködösen virradó októberi hajnalon betévedtünk egyik erdélyi honvédezed „Csaba” erdőjébe. Köröskörül még sűrű köd ül a gögösen égnekmeredő vörösfenyők koronáin, mint valami bodoran üsző pipafüst, úgy bújják a fák között gomolygva, lassan, majdnem méltóság-teljesen. Keletről a Pripjet meg a Dnyeper háromszög már tisztul; a felve kelő orosz nap kezdte szétmorzsolni a szélesreterpeszkedett ködcsomókat.

Az erdő ott áll az út meg a patak kereszteződésénél.

Körülfutva a kiirtva az erdő és a ledöntött fatörzsek fölött húzódik a kétsoros, szöges drótkadály. Egy-két meghagyott fatörzsre a határjelző óriás-betűk hirdetik: ezeken túllépni halált jelent. Az erdő előtt vezet a megrongyolódott út; másik oldalon mélyrevágott medrében ballag a lassúvízű folyó.

A támpont dombtetőn áll, keletnek húzódik tovább az erdő, nyugatra már tarkaszínű szántóföldek is váltakoznak végláthatatlan rétekekkel. Közéjük, vagy valamiféle településnek nyoma sincs. Egyedül élnek itt honvédeink, erdélyi emberek. Vörösfenyő-törzsekből ácsolták az erdőt, magasarú-pitett falakkal, köröskörül hívogató lőrészek, a hid irányában kiépített sarokbástya. Ott áll a géppuska, sátorlappal betakarva, nehogy a nedves reggel meg a köd rozsdásra áztassa.

Az erdő udvarán áll az egy tömbben épült kiserőd, gyepféglával körülrakva, formásan gondosan és izlésesen, főbejártánál egy fehérbőrű fenyőtörzsekből ácsolt székely kapu, égetett betűkkel ráírva: „Csaba királyi erdő”.

Huszonnégy székely-honvéd harsantja otthona.

Úgy fogadtak bennünket, mintha otthon térdeltünk volna be a galambdacos kiskapun, valamelyik hargitai faluba. Eppen reggel volt. Az illatos, forró fekete kellemes illatot árasztó szét a fenyőtörzsek között. A falakon fűrészelt deszkára „pingált” rajzok, valamelyik katona csinálhatta, egy másik szobában hegedű, harmonika is akad meg egy-két orosz halálajka.

Délre kísít a nap.

A fiatalarcú zászlós-parancsnok levelet ír, valahova Marosmentére, néhányan kártyáznak, a szobában már „leterítik” az asztalt, csajkákat „szervíroznak” meg „kulacsfedőket” és az egyik sarokzúgól előkerül a jófajta marosmenti bor is. Valamelyik fiúnak csomagja jött. Hát mikor bonthatják meg jobbkor, mint most: amikor vendégeket kapott az erdő.

Három hete nem láttak idegent.

Most mindenki örül. Mindenki mond valami kedveset, híreket adunk nekik, képeslapokat, meg néhány ná-

lunktalált újságot és ők is beszélnek, megerednek a szívek, valamennyiüknek van valami elmesélni valójuk és mire felkelünk a jóízű gulyás-ebéd mellől, már tudjuk, hogy Balogh Péternek most született meg a harmadik fia Ádám lett a neve, a Böjtéknél már leszüreteltek és kitünő mustjuk lett, azután a csiki Portik-házban meg lakzi volt; féjhex ment a legfiatalabbik Portik-lány.

Igy tart egész estig.

Odakünn az erdő mellett állnak az őrszemek.

A kályhában jóízűen pattog a hasogatott fenyőfa, kellemes meleg árad szét a szobában, az emberek deszkágyakon ülnek, kigorbolt zubbonyban, kényelmesen pipáznak és sűrűn fujják a füstöt. Fekete este feküdt az erdőre, az égen csak egy-két csillag látszik, a felhő-lyukakon eső szaga érzik a levegőben.

Késő ős van.

„Elindultam szép hazámból, szép kerek Erdélyországból...”

Ezzel kezdték.

Lekerülnek a falakról a hegedűkettő van, a harmonika is hullámszik már és az egyik fiú a karsú balalaj-

kán kíséri bűgő színekkel a zenét.

Odahaza is zenészek valamennyien. Zeneszerszámmal születtek a világra és ott az erdélyi bércek romantikus völgyei között, meg hegyvörösi árnyékában születtek magukba a borongó, meg utolérhetetlenül kedves és hangulatos nótákat. És itt összetalálkoztak.

Azóta zeneszórá ebred és zeneszórá fekszik le az erdő.

Csupa jókedv és csupa hangulat lett a „Csaba királyi támpont”. Az emberek könnyebben viselik az egyhangú, idegkimerítő és fárasztó erdőszolgálatot gyorsabban mulnak a napok és a hetek és türelmesebben várják a nehezen érkező postát. Mert az ide bizony ritkán és lassan jut csak el.

Azután a mi nótáink következnek: „Hullámszik a búza tenger...” meg „Édesanyám kösse fel a kendőt a fejére...” és a „Nincsen annyi tenger csillag az égen...” Ugy sirnak a nóták, hogy belekönyözünk valamennyien. Kisértetiesen mély csönd van a fedezékben a sovány fényű viaszmeccses pislákolva ég az asztalon, odakintről néha-néha belesir a nótá-

El sem képzeli, hogy megváltozik az alakja, ha valódi jó szabású fűzőt, melltartót, prinsessz, fog viselni, olyan kipróbált fűző, készítő kezéből, mint

Kováts Sándorné

Szt Gellért-u. 10. Repülő hídán át

ba a nekivadult csipős őszi szél.

De csak néhány percig tart ez a nekibúsult csend.

Pillanatok alatt kiperdül egy fiatal csiki legény s már járja is a csürdögölőt, nekivetkőzve, ingben. A többiek körülállják, tapsolnak neki. Ugy kivirágzik a hangulat, mint egy szüretutáni búcsún. És a zene járassza a talpalávalót. Azután következnek a nóták, a jótorkú legények fujják, nekipirosodva, jókedvvel és még az öreg Balogh Péter is abbahagyta a levélírást pedig Ádámról írt a harmadikról.

Igy kerülünk a deszkából összeröpti ágyba.

És amikor a csend lassan ráül az erdőre, arra gondolok, igazuk is van a rövidsorú tábori lapokban: Mit is irhatnánk mást, egy ilyen nótás este után, a Csaba királyi támpontól.

„Jól vagyunk és sokat gondolunk rátok.”

Forradalmi uifítás az építőiparban:

Jön a salaktégla

Miskolci építésszek már javában használják az új építési anyagot, amely felére csökkenti az építkezés árát és megoldja a háborús anyagihiányt

Országszerte nagy gondot okoz napjainkban a lakásinségekkel kapcsolatban az építőanyag hiánya. A tehetséges magyar építőszakma azonban igyekszik megküzdenni a válsággal s úgy látszik, hogy máris megtalálta az anyagihiányt ellenszerét.

A Magyar Vidéki Sajtótudósító miskolci munkatársa szerint az építésszek Ózdon, Percecse és nem utolsósorban Miskolcon olyan pótlóanyagokkal dolgoznak már, amelyek nem csak háborús szükséganyagként váltak be, hanem a háború utáni időkben is komoly építőanyagként jöhetnek számításba.

Mérhetetlen tömegben, szinte hegyekké formálódva fekszik Miskolc határában a kísérletekben kitünően bevált pótlóanyag, a diósgyőri vasgyár kihordott salak, amelynek építési anyagnak való felhasználása kitünően bevált. Amíg rá nem jöttek ennek használhatóságára, az építkezésnél, addig óriási mennyiségű kincs vált semmivé az építőipar szempontjából.

A darabos, vasköves trosszkat először építésre alkalmas kockákra faragták s mint építőkövet, alapul használták fel a kísérleti építkezéseknél. Egyenes fal felhúzására is kiválóan alkalmasnak bizonyult és ebben a formában is nagy előnye könnyűsége, ami a leglazább talajon való építést is lehetővé teszi.

A további kísérletek rendkívül jó eredményre vezettek.

A vasgyári salak, trosszka és vörösalak mésztejjel keverve téglafomáló segítségével szabványos téglává formálható, amit égetni nem kell, csupán a

készítéstől számitott négy-öt napig esőtől kell megóvni. Ezután oly szilárdá válik, mint a legkitünőbb téglá. Szállítása pedig minden reményt felülmúlt, mert súlya olyan kicsi, hogy egy köbmétert egyetlen ember egyedül taligával elszállíthat.

Ma, amikor a pótlóanyagok világát éljük és azt hisszük, hogy a háborúval a pótlóanyagok is eltűnnek életükből, tévedünk. Egyes pótlóanyagok olyan pompásan beváltak, hogy a háború után még szélesebb mértékben kerülnek forgalomba. Az adott esetben ne feledjük el, hogy azok a gyárak, amelyek hegesztéssel és forrasztással foglalkoznak, igen sok karbidmeszet termelnek és — mint értéktelen anyagot — nem tudják hová tárolni. A vasgyári salak ezzel a karbidmészével keverve s ha még hozzáadunk elenyésző mennyiségű cementet, olyan mennyiségű téglanyagot ad, ami minőségben egyesek szerint túlhaladja a közönségesen ismert téglá követelményeit. A salak valóban tehertétele a vasgyárnak, hiszen valóságos hegyekben áll a gyár körül és eddig nem tudták mit kezdeni vele. A karbidmész is tekintélyes mennyiségben fekszik értéktelenül. A kettő együtt hatalmas építkezési kilátásokat jelent.

Az új építkezési pótlóanyagokat már kitünően felhasználták Borsod vármegyében, Miskolcon, Percecse, Ózdon, Erenyön már több ház készült trosszkából, a lakói nagy meglepődéssel mondják, hogy a lakásuk sokkal kevesebb tüzelőanyagot kíván, mint a téglá vagy kőházak.

A salak mészhabarcossal keverve egyben kiválóan alkalmas úgynevezett vertfal készítésére is, amely kiszáradása után egyetlen szétöthetetlen fallá merevedik. Olcsósága is nagy jövőt jósol a salaktéglának, mert a mai anyag-

árak mellett is mintegy 40—50 százalékkal csökkenti az építkezések költségét. A háború befejezése után, amikor majd az épületfa is olcsóbb áron kerül forgalomba, a ma pótlóanyagok nevezett salaktégláépítkezéseknek beláthatatlan jövője ígérkezik.

Még 2 napon át lehet a házbérbevallási ivatek benyújtani

Bár a városi adóhivatal már több ízben szólította fel az érdekelteket a házbérbevallási ivatek beadására, sajnálatos állapotot meg, hogy a háztulajdonosok igen tekintélyes része még most sem tett eleget kötelezettségének.

Tudomására hozom a háztulajdonosoknak és hasznélvezőknek, hogy a házbérbevallási ivatek már csak november 29-én és 30-án lehet benyújtani a hivatalos órák alatt, melyeket a késedelmes háztulajdonosokra való tekintettel, november hó 30-án délutánjára is kiterjesztették és így a fenti napon délután fél 5 és 7 óra között is be lehet adni a vallomási ivatek. A december hó 1-én beadott vallomási ivatek alapján kivetett házdó után már 5 százalékos bírságot fog kiszabni a városi adóhivatal.

Ismétlem, hogy a vallomási ivatek még azoknak a háztulajdonosoknak is be kell nyújtaniok, akiknek ingatlanja bármiféle címen mentességet élvez, tehát például a napszámos foglalkozású háztulajdonosoknak is.

Nagyvárad, 1943 november 25.
vitéz Morvay Árpád a. k. adóhivatali főnök.

Hirdessen a Magyar Lapokban

SZÍNHÁZ

Színházi függöny

Nagy események között élünk, minden napunk egy-egy történelem. Ujságot, tudjuk, hogy milyen hosszú és milyen széles a Volga, tudjuk, hogy mennyi lakossága van eddig ismeretlen helységeknek, tudjuk az uralkodók, miniszterek neveit. De — hála Isten — tudjuk azt is, hogy milyen darabok értek el nagy sikert, kik azok a színészek, akik sikerre vitték és pár órára felejtést nyújtottak ezekben a nehéz időkben.

"Színházi függöny" című rovatommal szeretném a közönséget egy kicsit közelebb hozni kedvenc színészeihez, szeretném őket megismertetni a kulcsa titkaival, fülükbe sugni a színész-társadalmat foglalkoztató kis pletykákat, ismertetni egy-egy darab előkészületeit, hogyan folynak a próbák, ezáltal beszámolni mindarról, ami történik addig, amíg elkészül a darab, amíg a színházi függöny felmegy.

Szeretném, ha Nagyvárad színházlátogató közönsége belekapcsolódna és véleményét, kívánságát, kritikáját, fejtegetését közölné. Kíváncsi vagyok a véleménye a darabokról, színészeinkről. A nagyvárad színházlátogató közönség országegzerte híres volt mindig józan bírálatáról és nem egy művészt indított el Theopis öreg kordélyán a halhatatlanság felé. A közönség bírálatát, kívánságait közzé kell fogjuk és reméljük, hogy azok visszhangra találnak kedvenc színészeink körében.

Putnik Bálint színgazgató akárhányzor beszél a színházról, mindig a legteljesebb elismerés hangján szól: a mai nehéz időkben egy-egy premier ünnepszámba meg mind kiállítás, mind rendezés terén, a művészek munkája fővárosi színvonalon mozog.

Kérdezzük meg a hét hőst, Szabó Ernőt, színházunk operett főrendezőjét, aki nagy híve a „fekete” dolgoknak, mert már egy hete, egyebet sem csinál, csak feketézik. Eláruljuk neki: ha ismét iparkodás, a hatóság, a közönség szemel huna a dolgok felett, sőt hírverője lett Fekete Péternek.

— Minden bemutatóra a legnagyobb

igyekezettel készülünk, — mondja Szabó Ernő. — A premier előtti napok a legizgalmasabbak. Mindenki hozám jön. A primadonna jajgat, hogy még nem készült el a ruhája, Megnyugtatom, hogy kész lesz. A bouffon mimizik, (ne tessék félreírni, de így lecsúzi a hangját) panaszkodik, hogy rekedt. Mognézom a torkát és arra kérem, hogy legyen hű Mimihez, akkor ő sem hagyja cserben. Most rámront a szubrett: „Hát ez mégis hallatlan, hogy az ember kiordítja a torkát, letáncolja a lábát és még mindig nem az, amit szeretnék. Látod, ilyen a lelkiismeretesség, hát érdemes?” Helyben hagyom, hogy igen. Jön a naiva, hogy nem kioldtél még a cipőjét, csak nem játszhat meztláb. Jön a komikus. Pardon, az én vagyok és így tovább. Mindenki felvonul, aki él és mozog és mindenki a rendezőhöz fordul. S egy ilyen zűrös nap után végre megszólal a gonc, felmegy a színházi függöny és a közönség elő társja a szepet és jót. Senki sem

gondol a szegény rendezőre, aki körmért rája a színpalák mögött, hogy felzúg-e a taps, munkájának milyen lesz a gyümölcse? De megnyugtatom. Izletes. Bocsánat, igaz Fekete dolog.

A „Fekete” dologban benne van még a társulat jó néhány tagja. Nekik is sikerült a fekete ügy. Kemény dolog lesz leírni az előadás részleteit, ezt látni, illetve hallani kell és akkor előadás után, ha az ember a holdra néz, akaratlanul is dudolni kezd, hogy: Holdvilágos éjszakán... Így könnyebb elviselet az előtettetés nehézségeit.

A közönséget nagyon megpuhítja Kemény Gizi, ő éneklő a nagy elággat Lendvayval, de szegény Lendvay még ma sem tudja hogy hanyadik fokozat áll a híres szerelmi létrán. Különösen megpuhulnak a férfizevek, ha Kemény Gizi szemkápráztató fehér ruhájában feketézik. De tovább gondorodik a fekete ügy. És Göndör Klárinál megtorpan, mert felzúg a taps és ismételnie kell.

Tehát színházunknak jól sikerült a Fekete Péter ügy, de én mégis az ajánlom Pál uraméknak, hogy a feketézést hagyják meg Péternek és ők fehéren vásárolják meg jegyeiket a színházi pénztár előtti elképpesztő tolongásban. „ácsy”

Kíváncsi-e arra,

... hogy „Névtelen Asszony” levele érkezett a színházhoz és gratulációját fejezte ki Hamvay Luczynak.

... hogy színházunk legnagyobb tagja szerelmes levelet kapott. Büszkén mutatgatja, Olvasási díja 20 fillér. Jó kezeset nem „Rossz” dolog.

... hogy a Fekete Péter egyik előadásán egyeseknek csak két falvadás volt a darab, mert egy perccel a kezdés után érkeztek. Ja, néha pontosnak is kell lenni, ha színházba megy az ember. Igaz, Biztos ur?

... hogy színházunk szerelmes színésze, Bakay Lajos, bevonult, de még sohaig Mar-Gitta foglalkoztatja. Titokban énekelni tanul. Eláruljuk, hogy haladást észlelünk, máris kirágya a magas Czéh-t.

... hogy színházunk népszerű bouffánja „kemény” lépésre szánta magát. De mit szól ehhez Gizi?

... hogy Fekete Péter után Fehér... is lesz Szabó Ernő új darabja. Már előre fél, hogy valaki fülébe sugja: „Apám, én nem ilyen lovat akarom”.

SPORT

Gamma elleni csapatával szerepel a NAC Budapesten

A Nemzeti Bajnokság 12. fordulójára kerül sor vasárnap. Ez a találkozó sem lesz kisebb jelentőségű a többieknel, sőt, ha számításba vesszük, hogy már csak négy mérkőzésen adódik alkalom a pontgyűjtésre és a jobb helyezés kiverekedésére, akkor joggal hihetjük, hogy még csak most kezdődik az őszi forduló igazi hajrája. De abból a szempontból is nagy izgalmat rejteget magában ez a bajnoki finis, hogy a kiesési zónában tanyázó csapatok közül kettőt is csak két pont választ el az 5. helyezettől és az végső csaták harcaiban végzetes helyseréket is

szülhet a labdarugó sport szeszélye folytán. A NAC első helyén kívül egyetlen csapat sincs arról biztosítva csak egy forduló után is, hogy jelenlegi helyezését megtarthatja, az őszi bajnokság befejezésével pedig akár az egész sorrend is a fejtetetjére állhat még.

Megirtuk, hogy a NAC őszi elsősege már akkor is biztosítottnak látszik, ha csak 4 pontot szerez a hátralevő 4 mérkőzésen. Ezekből a BSZKRT-al és a Ferencvárossal idegenben, a Kispesttel és DiMÁVAG-al itthon játszanak a zöld-fehérek.

Holnap tehát a fővárosban szerepel a várad tizenegys a BSZKRT ellen mutatja meg, hogy joggal tör-e a bajnokság felé. Erre a mérkőzésre is épp olyan nagy gonddal készült a csapat, mint bármelyikre és éppen ezért remélhetjük az eredményes szereplést is. Tegnap délután a rossz idő ellenére is megtartották az erőnléti edzést és igen jól mozogtak a fiuk. Edzés után a csapat összeállítása felől érdeklődtünk Rónay Ferentől.

— A következő tizenkét játékosal utazunk Pestre — mondotta: Vécsesi, Mészáros, Ónody, Szegedi, Juhász, Perényi, Deményi, Kovács II., Lóránt, Sárvári, Bodola, Tóth III.

— Az teljesen a pálya talajától függ, hogy milyen összeállításban fogunk játszani.

Gazdag sportprogramot tervez jövő évre a NAC

Czeuz Gyula elnökléte alatt ülést tartott a NAC elnöksége, melyen az elnökségi tagok teljes számmal megjelentek.

Az elnöki ülés kiemelkedő száma volt Tölgyesi István szakosztály-elnök az atlétikáról és jégportról való beszámolója. Ismertette a szak-

osztályok jövő évi költségvetését és gazdag programját.

Egyébként örömmel hallgattuk a szakosztályelnök jövő évi programját is, melyek közül kiemelkedik a Nagyváradon, június 24-ére tervezett Zágráb — Pestvidék — Kelet és Erdély atlétáinak 1—1 versenyzővel való részvét mellett, a NAC rendezésében megtartandó nemzetközi atlétikai verseny, mely verseny keretében nyer lebonyolítást a Nagyvárad — Zágráb városok közötti labdarugó mérkőzés megrendezése is.

A jégport intenzív megszervezését is a NAC elnöksége vette kezébe. A Múzeum-kerti pálya a két egyesület barátságos közfogása után, „NAC — NSE” pálya lesz. Ezzel Nagyvárad két legszimpatikusabb egyesülete jutott jégpályához. Ugy a NAC, mint NSE sportolónak meg lesz minden eshetősége kedvenc sportjuk üzésére.

Ugyancsak nagysikerűnek ígérkezik a NAC rendezésében. Nagyváradon a jövő év folyamán megtartandó vidéki atlétikai bajnokságok megrendezése is.

Megalakul a NAC női szakosztálya

A NAC lendületes szervező munkájára vall, hogy ujabban megalakult a női szakosztálya is. Dr Vályi Armand ref. leánygimnáziumi h. igazgatót sikerült megnyerni a szakosztály élére és ez már magában is biztosíték arra, hogy a szakosztály kitünő munkát fog végezni.

Egyelőre a kosárlabdát, atlétikát, egészségügyi- és versenytornát vette programjába a NAC új szakosztálya.

Etvéházakban és vendéglőkben kérésre **MAGYAR LAPOK**-ot.

A színházi iroda közleménye:

„Fekete Péter” szombaton este vasárnap délután és este

JÓHANGU, csinos fiatal emberek, akik a színpályán akarnak elhelyezkedni, minél előbb jelentkezzenek a színház irodájában (déléltől 10-től 1 óráig).

Fekete Péter, az idény legnagyobb operett-szlágere, szombaton este háromnegyed 7 órakor, vasárnap délután egynegyed 4 órakor és vasárnap este háromnegyed 7 órakor van még a színház műsorán. A nagy érdeklődésre való tekintettel, ajánlatos jegyekről előre gondoskodni.

Névtelen asszony hétfőn este háromnegyed hét órakor, **filléres helyárrakkal** van a színház műsorán, Népművelési előadás keretében.

Kedden este háromnegyed 7 órakor a nagysikerű **„A két kapitány”** című kacagató operettjüdontség tölti be a színház műsorát, eredeti szereposztásban.

Olesó helyárrakkal szerdán este há-

romnegyed 7 órakor a **Tábornokné** kerül színpa. Antal Erzsivel a címszerepben.

Felcség, Bókay nagysikerű vígjátékát csütörtök este bemutató bérlet keretében hozza színpa a színház prózai együttese. Horváth Jenő rendezésében. A-bérleti előadása pénteken este.

FIGYELEM! Az előadások megkezdése után a nézőtérre belépni rendőrhatalósággal tilos!

HETI MŰSOR:

Vasárnap délután egynegyed 4 órakor: **Fekete Péter**.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: **Fekete Péter**.

Hétfőn este háromnegyed 7 órakor: **Névtelen asszony**.

Kedden este háromnegyed 7 órakor: **A két kapitány**.

Ákosffy Barna ezredes üzenete az elvonultak hozzátartozóihoz

(Nagyvárad.) Ma érkezett Nagyváradra Ákosffy Barna ezredes november 17-én kelt levele. A magánlevelében a következő közlésére kérte fel lapunkat: „Az elvonult bihariak, szilágyságiak és szatmáriak mind jól vannak. A hozzátartozók ne aggodjanak, mert csak postaszállítási nehézségek miatt maradnak egy időre tábori posta nélkül.”

A kedvező hírt a legnagyobb örömmel közöljük az érdekeltekhözátartozókkal.

A december havi hadisegélyek kifizetésének sorrendje

Tudomására hozom az érdekelteknek a december havi hadisegélyek kifizetésének sorrendjét.

I. Adóhivatali pénztár (Városháza, földszint 10. sz. szoba):

December hó 1-én 1001 — 1407-ig,
2-án 1 — 500-ig,
3-án 501 — 1000-ig

terjedő sorszám alatt törzskönyvezett hadisegélyeket, míg december hó 4-én az 1 — 250 szám alatt nyilvántartott munkaszolgálatosok segélyét fizeti.

Városi főpénztár (földszint 10. sz. szoba):

December hó 1-én 2201—2650-ig,
2-án 1408—1800-ig,
3-án 1801—2200-ig

terjedő sorszám alatt nyilvántartott hadisegélyeket, míg december hó 4-én a 251—500 szám alatt törzskönyvezett munkaszolgálatosok segélyét fizeti.

A hadisegélyek kifizetése naponta délután 4 órakor kezdődik.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a városi adóhivatal a fenti sorrendhez szigorúan ragaszkodik és kivételt senkivel szemben sem tesz.

Mindazok, akik a fenti napokon nem jelentkeznek, hadisegélyüket csak december 16-tól kezdődőleg vehetik fel.

Nagyvárad, 1943 november 26.
vitéz Morvay Árpád s. k.,
a városi adóhiv. főnöke.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, NOVEMBER 28.

Budapest I.

- 7.30 Szózat. Reggeli zene.
- 8.15 Hírek.
- 8.30 Öszinte beszéd.
- 9.00 A Rádiózenekar műsorából.
- 9.30 Az Országos Közegészségügyi intézet közleménye.
- 11.10 Egyházzenei ének és szentbeszéd a ferenciek belvárosi templomából. A szentbeszédet dr. Szunyogh Xavér bencés tanár mondja.
- 11.15 Evangélikus istentisztelet a Bécsi kapu-terti templomból. Iget hirdet Irányi Kamil.
- 12.15 Levente műsor.
- 12.55 Zenekari muzsika.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vizállás-jelentés.
- 14.00 Művészlemez.
- 15.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 15.45 Vörös Sári és Farkas László magyar notákat énekel. Kísér Bura Sándor cigányzenekara.
- 16.15 Ferenecik János csevegése
- 16.55 Hírek.
- 17.00 Mindenből mindenkinek
- 18.50 Hírek.
- 19.00 Részletek Huszka Jenő Aranyvirág című operettjéből.
- 20.20 Mezey Mária vereket mond.
- 20.40 Sikj Béla zongorázik.
- 21.00 Látogatás Arkanyé Sztélio Lili ügyvéd műtermében.
- 21.10 Riész Emil szalonegyüttes
- 22.40 Ki mit szeret.

Budapest II.

- 10.00 J3 reggelt.
- 12.15 Kamaragyűttes.
- 15.00 Táncczene.
- 16.00 A Székesfővárosi Zenekar hangversenye.
- 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Pillangókisasszony.
- 21.10 Régi nagy német nyomdászok Dr. Fitz József főigazgató előadása
- 21.30 Szórakoztató muzsika

HÉTFŐ, NOVEMBER 29.

Budapest I.

- 10.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Olasz kamaramuzsika.
- 11.40 Mándy Teréz előadása.
- 12.10 Országos Postaszeneke.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Szalonötös.
- 15.00 Delutáni muzsika.
- 15.30 Nagy magyar regények.
- 16.20 Az I. honvédegyalgezdred zenekara
- 17.00 A közellátásügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata.
- 17.15 Sukj Toni cigányzenekara.
- 17.35 Csépeljünk többet.
- 18.10 Kállay Miklós elbeszélése.
- 18.25 A körzene gyöngye.
- 19.00 Örökifjú melódiák.
- 20.00 Kétezeréves romai várost ástak ki a Szilágyság földjén.
- 20.25 Beethoven-est.
- 22.40 Magyar film- és operett-dalok.
- Budapest II.
- 19.00 Német nyelvtanítás.
- 19.30 Herrer Pál harmónikázik.
- 19.45 Mozart: Körtverseny.
- 20.00 Hálász Gyula előadása.
- 20.15 Dalok- és szalonzenekari muzsika
- 21.15 Mirek Antal felolvasása.
- 21.40 Beszkart-zenekar.

KEDD, NOVEMBER 30.

Budapest I.

- 10.15 Zenekari muzsika.
- 11.15 Sibelius és Palmgren-dalok.
- 11.40 Divattudósítás.
- 12.10 Szórakoztató zene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Balázs Kálmán cigányzenekara.
- 15.00 Melles Béla zenekar.
- 15.30 Gyermekdelután.
- 16.20 Ihiczky László szalonzenekara.
- 17.00 Közvetítés a Központi Katolikus Körből.
- 17.45 Zengő századok.
- 18.40 Művészek a Vöröskeresztért.
- 19.50 Saád Béla csevegése.
- Budapest II.
- 17.30 Mezőgazdasági felőra.
- 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Trubadur.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

- Télikabátot** ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bémer-tér 1. 910
- Eladó** fekete női télikabát szilkszin felsőrészel, vékony termetre. Gombos Gyula-utca 19. 124
- Varrógépet** bármilyen állapotban, magas árban veszek Kies Béláné, Kossuth-utca 3. Telefon 27—88. 131
- Eladó** 1 darab tiszta szép nagy, beüvegezett történelmi kép. Címe Honfoglalás. Ritoók Zeigmond-utca 36. Házfelügyelő. 132
- Kombináltszoba**, konyha, rekamier eladó. Veró asztalos, Kapucinus-u. 11. 725
- Kis székályhát** megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 75
- Fajalmát** beszerezhet. délelőtt 9—1 óráig Szacsy-utca 17. sz. pincében. 123
- 2000 ócska téglá** és építkezésnél viszsamaradt ablakok, ajtók, gerendák, 2 nagy takaréktűzhely eladó. Nagy Sándor-u. 5. sz. 134
- Angoranyulak** eladók Ketrecei megvételre keresek. Telefon 29—06 reggel 8—10 között. 152
- 5 méter hosszú**, 75 cm. széles békebeli szmirnászöngy eladó. Kölcsey Ferenc-utca 83. Árpád vezér-út mellett.
- Wertheim** kasszát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba „Kassza” jellegére. 141
- Vennék** 2 ágybetétet vagy sodronyt. Cimeket kiadóba kérek. 147
- Román** típusú gázműszereket veszek. Kies Béláné műszaki üzlet, Kossuth-u. 3. 138

Különféle

- Fertőtlenítést**, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évj gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313
- Paragázzal** poloskát, molyt, petéit mindenből felelősséggel irtja, Csutorás, Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664
- Varrógépjavítás** egy évi felelősséggel **Jakab** műszerésznél, Kossuth-u. 5. Telefon 23—30. 65
- Könyvelést**, üzleti könyveinek felfektetését, vezetést, ügyvitel szervezést és felülvizsgálást szakszerűen és lelkiismeretesen intézi, adóügyeiben felvilágosítást, segítséget nyújt Tóth Gizella könyvelési irodája, Csengeri-utca 8. Telefon hívószám 29—26. 523

Ha szereti az otthonát, ne hagyja megrázni a csésztelét. Lukácsal csináltassa meg **Cserépkályháját Lukács Lajos** kályhás mesternél. Török Ignác u. 70

- 5 1/2% -os kölcsönt** 5 évi törlesztéssel folyósít a **Nagyvárad Népszövetségi Hitelszövetkezet**, Nagy Sándor-u. 5. szám. 153
- Találtak** kedden este a Szigligeti Színház emeleti 5-ös páholyában egy pár kesztyűt. Igazolt tulajdonosa átveheti a kiadóban. 126
- Kölcsön** 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen Hitelszövetkezetnél, Bethlen István-u. 6. kapható. 129
- Börkesztyű** alakítást, javítást vállalkozók, használt bőrkesztyűjét kombináltassa angorával. Gáborné, Páve-u. 18. II. em. 114
- Műszaki** vállalat keres január elsejére 3—4 butorozatlan összefüggő szobát irodahelyiségnek. „Ügynököt díjazunk” jellegére a kiadóba. 137
- Kukoricadarálóhoz** 3000 pengővel csendes társat keresek. Szent Jeromos u. 6. 149

- Régiből** új ruhát kombinálok, alakítást vállalkozok, varroda, Szigligeti-u. 9.
- Brandisz** magánnyomozó iroda nyomos, megfigyel, informál. Nagyvárad, Hodossy-u. 30. 144
- Képek, horgolok**, alakítok, javítok, gyermekmakkot, szvettert, pullover, kesztyűt, turbánt, sálát. Bontott szvettert, harisnyát, ujját átkötök. Bodina kézimunkaüzlete, Kossuth-u. 18. 79
- Kávéházakban** és vendéglőkben **Magyar Lapok-at**.

Allást nyee

- LAPKIHORDÓKAT** azonnali belépésre felvesszünk. Jelentkezni lehet a Magyar Lapok kiadóhivatalában.
- Szöve** munkást és spulnizó munkást felveszek, Fráter Paula szöveüzem, — Árpád vezér út 62. 128
- Pénztárkezeléshez**, irodai teendőkhöz járta keresztyén tisztviselőt keresünk azonnali belépésre, Diósi faterlep. 133
- Bejáró** kislányt keresek december 1-re. Jelentkezni délelőtti órákban, — Balogh Lászlóné, Liszt Ferenc-u. 13. 135
- Munkásnőket** felvesz a Vegyi és Eljárműszerepari R. T., Anyos Pál-u. 2—6.
- Takarítónőt** azonnala felvesz a Rimánóczy szaloda. 148
- Ünálló** varrólanókat, kézilányokat és tanulókat fizetéssel felvételnek. Szabó szalon, Bémer-tér 3. I. em. 145
- A hadapródiskolában** egy szakképzett nyomdász állást nyerhet. Jelentkezés az iskola gazdasági hivatalában 29-én 9—11 óráig. 139
- Irodai teendőkhöz járta **tisztviselőt** keres a **Mentőállomás**. Gépirmi tudók előnyben. 140
- Cipészsegédek** tömegmunkára felvesszük. Witz Pál, Gróf Andrássy Gy. u. 2. 145
- Menyasszony** és koezorúteleány művirág fejdíszek és kiegészítők. Ezüst- és aranylakodalmakra csokrok és kosarak olcsón, szép kivitelben megrendelhetők. Ruhákra virágok raktáron, azonkívül hozott anyagokból is olcsón készülnek. Karácsonyi püspök-u. 52. (Erzsébet-ligeti sportpályánál.)

Allást keres

- Komoly** házvezető állást keres. — Cím: Eless, Római Katolikus Plébánia. 136

Oktatás

- Középiskolai** magán- és rendes tanulókat előkészíték, Szarvaszky-utca 42. Értkezni 12—3 között. 135

Szabó Ferenc GYORSIRÓ és **GÉPIRÓISKOLAJA**, Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 12. (Eng. szám 3329/1941.—42.) Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon: 29—78.

Ingatlan

- Központhban** négyosztás magánház eladó. Gombos Gyula-u. 26. 134

Elveszett

- Elveszett** csütörtök délután a Mikszáth Kálmán-u. 22-től Nogall-utca elejéig bordószínű kockás nyél nélküli női seiyem esernyő. Kérem a becsületességért, hogy jutalom ellenében adja le Mikszáth Kálmán-u. 22. háztuladonoshoz. 142

KIADÓTULAJDONOS:
SEZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: A kiadásért felel:
Dr. Paál Árpád **Dr. Virág Jeromos**
főszekrényes **Szent László-nyomda R. T.**
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. hárforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dancs-utca 1. szám.